

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92

Današnja mladina in krščanstvo

Pogosto slišimo tožbe o današnji mladini. Mogoče, da so te tožbe za posamezne kraje in dežele — neizvzete tudi naše razmere — povsem upravičene. Na splošno pa opazujejo modri možje, ki poznajo dejansko stanje mladine širom sveta, da je današnja mladina bližja krščanstvu kot rod pred 30 leti, pa tudi boljša kot ona mladina pred svetovno vojno.

V celoti je sodobna mladina manj racionalistična po domače bi rekli razumska, pač pa bolj voluntaristična, to se pravi, večjo važnost kot na razum polaga na vzgojo volje. Sodobna mladina je dalje bolj socialno čuteča, pa tudi bolj naravna (zlasti je padlo med mladino uživanje opojnih pijač). Tisto nagnjenje do presojanja in obsojanja vseh stvari, ki je mladini vedno lastno, je bilo pred vojno bolj revolucionarno, ošabno, izživajoče, sedaj pa postaja bolj stvarno, trezno in umirjeno. V današnji mladini moremo vsepovsod opazovati neko idealno hrepenenje, vse pa seveda pride na to, kdo bo imel in kdo ima na valetih tudi sodobno mladino. In kar velja na splošno o današnji mladini, velja še prav posebno za katoliško mladino. Njeno duševno razpoloženje je mnogo boljše kot je bilo mladine, ki je živela okrog leta 1900, zlasti moramo z veseljem naglasiti s kakšno ljubeznijo se oklepa na splošno po vsem svetu katoliška mladina presvete evharistije in liturgičnega gibanja. Današnja mladina hoče iti bolj na globoko in odstraniti tisto plitvo krščanstvo ki so ga v polpretekli dobi mnogi živeli iz gole zunanje navaže. Neka vesela zavest, da bo

katolištvo prišlo na celi črti do zmage, napolnjuje srca današnje katoliške mladine. Tako piše o sodobni mladini nemški pisatelj M. Prem v zadnji Kirchenzeitung Prav do istega zaključka prihaja naš slovenski vzgojni pisatelj dr. Stanko Gogala, ki naglašja v zadnjem času med drugim sledeče: »... Če si ogledamo sodobnega mladega človeka do krščanstva, najdemo, da mu je bližje kot si mogoče sam misli, pa če se tega tudi ne zaveda. Prav gotovo ga njegove težnje za katere v mnogočem ni sam odgovoren, ne odtujujejo načelno od krščanstva. Treba mu je seveda le ene osnovne usmerjenosti, to je vere v božji izvor krščanstva, po kateri bi v svojem resnem iskanju odgovorov na življenske probleme spoznal, da v krščanstvu mora biti resnica. Sicer pa je tudi vsa usmerjenost in razrvanost naše dobe taka, da mlad človek nehoti uvidi, da nič človeškega ne traja večno, da se vse menja in izpreminja iz dneva v dan, in da v različnosti samo človeških odgovorov nastajajo življenske zmede, ki ne morejo dolgo trajati. Že to spoznanje, ki je danes marsikateremu mlademu človeku dano na neposredni način, mu vrača ali pa nanovo ustvarja vero v božje nauke, v božje razodetje, v krščanstvo, v katoliško cerkev. Vse krščansko občestvo pa je dolžno, da po svojih najboljših močeh podpira to vero v božje resnice v mladem človeku, predvsem z lastno močno vero in s trdnim zaupanjem, da je krščanstvo postavljeno na skalo, ki se nikdar ne bo zrušila.

Bojevniki pred važno odločitvijo

Od mnogih strani nas sprašujejo, kakšna je prav za prav razlika med bojevniki in borci. Radi jasnosti pojasnujemo na kratko tole:

Bojevniki so pri nas v Jugoslaviji ustvarili neko pristno bojevnisko gibanje ter se kulturno in dobrodelno udeležujejo. V Sloveniji so postavili do 150 spomenikov vojnim žrtvam ter so s tem dokazali, da cenijo visoke kulturne vrednote, da se zavedajo iskrenega tovarištva, ki so ga dolžni spominu v svetovni vojni padlim in umrlim vojakom, in da izpričajo, da so slovenski fantje in moške branili slovensko zemljo ter jo ubranili pred zasedbo in upostojenjem. Bojevniki skrbijo tudi za svoje onemogle tovariše, vojne vdove in sirote. Organizirani so v skupinah bojevnikov, ki so nadstrankarske in nepolitične organizacije. Bojevniki so enodušno za svobodo, pravičnost in mir, ker se zavedajo, da brez človečanske in državljanske svobode, brez resnične pravičnosti v vsakem oziru in brez trajnega miru ni mogoča zdrava skup-

nost. Odločno zastopajo bojevniki krščanska načela. So za zdravo demokracijo, vendar ne za ono laži-demokracijo, po kateri bi lahko nekateri izkoriščevali državo in odirali ljudstvo. Bojevniki so za poštene tajne volitve, za svobodno stvarno besedo in za to, da dobi vsak stan svoje pravice. Zahtevajo najširšo decentralizacijo vse državne uprave in za enakopravnost vseh državljanov. Kot sinovi slovenskih mater zahtevajo za svoj slovenski narod vse narodnostne in kulturne pravice povsod, kjer bivajo Slovenci.

Združenje borcev Jugoslavije (>Boj<) je nadstrankarski pokret za duhovno in stvarno pripravo narodne in državne obrambe. Združenje ima sicer po pravilih precej sličen namen kot skupine bojevnikov, vendar hočejo posamezni člani bojevnike usmeriti po fašističnem vzorcu. Člani starega odbora >Boja< so pri vsaki priložnosti nastopali kot fašisti, poudarjali so načelo močne roke in so tudi v pravila osrednje organizacije >Boja< v čl. 8.

vstavili določbo, da osrednji izvršni odbor lahko sprejem vsakega člana katerekoli skupine preklic in razveljavi, kar je popolnoma nasprotno duhu resnične demokracije.

>Boj< je bil dosedaj pokret, ki je združeval v sebi razne skupine, katerih člani so se glede političnih in svetovnonazornih vprašanj v marsičem ločili, so pa v bojevniskem pokretu stopili skupaj, da se bore za to, kar je vsem skupnega, Kot tak je imel >Boj< lep delokrog in pri tem delu je užival simpatije tisočev in tisočev Slovencev, ki jim je vsled razmer bilo nemogoče svobodno nastopati v javnem življenju. Take simpatije uživajo bojevniki pokreti tudi v drugih državah, zlasti na Francoskem.

Naš >Boj< pa s tem ni bil zadovoljen. Omenili smo že, da so se zadnje čase vršila pogajanja zastopnikov >Boja< z različnimi sodnimi organizacijami na bratskem jugu, katerih posledica je bil sklep, da preide >Boj< skupno z onimi na izrazito politično polje. V kratkem smemo pričakovati novico, da >Boj< ni več pokret, ampak politična stranka.

V nedeljo, dne 20. januarja se bo v Ljubljani vršilo zborovanje delegatov >Boja<, kateri naj bi potrdili sklep vodstva, da preide >Boj< popolnoma na strankarsko-politično polje.

Članstvo >Boja<, zlasti pa delegati, ki so bili doslej politično že opredeljeni, bodo stali v nedeljo pred važno odločitvijo. Dolžnost delegatov je, da se pred tako važno odločitvijo posvetujejo s članstvom svojih krajevnih organizacij in da glasujejo na zboru tako, kakor bo želja članov. Iz zaupne okrožnice >Boja<, ki jo imamo pred seboj, je jasno razvidno, da namerava >Boj< prekiniti zveze z vsemi političnimi skupinami, tudi s prijatelji dr. Korosca — in na njihov račun sam splavati na površje. Besede govornikov na zborovanju in na predsestanju delegatov bodo navidežno zvenele morda drugače, a ne smemo se dati prevarati lepim besedam, kajti resnica, ki jo zgoraj približali, drži.

Nam je zelo žal, da smo o >Boju< morali zapisati te besede. Oddaljil se je pač s tem korakom daleč od one točke, kjer ga je rado videlo slovensko ljudstvo. Izval je s tem korakom odločitev, ki nas bo vodila vsakebi.

Za naše prijatelje delegate veljaj v soboto in nedeljo to-le načelo: Brezpogojno vsi delegati na zborovanje! Pri glasovanju zastopajte stališče, da prehod >Boja< na politično polje pomeni prekinitev vseh zvez z >Bojem<. Kdor bo glasoval >za<, naj se zaveda, da je s tem prekinil vse zveze s politično skupino, ki ji je doslej pripadal.

Nedeljska odločitev bodi tudi merodajna za vse naše prijatelje po deželi, ki so sicer člani >Boja<, so pa politično že drugače opredeljeni, kakor bo >Boj<. V slučaju, da bo >Boj< prešel na strankarsko-politično polje, mu bo treba dati za vselej slovo

RAZGLED PO SVETU

V cerkvah so plesišča in kino

Msr. Paskval Diaz, nadškof mesta Mehika, je poročevalcu newyorškega lista »Times« dal to-le izjavo:

»Mehiške oblasti so uradno v enem letu razstavile 150 cerkva in kapelic, iz 11 zveznih držav so izgnali prav vse duhovnike.

Vse ljudske šole v vsej Mehiki so od šolskega nadzorstva dobile dopis, v katerem je sporočeno, da ne bo smel delati skušnje noben učenec, ki ne bo hotel podpirati marksističnih vzgojnih metod. Za katoličane je položaj mnogo hujši kakor je bil leta 1926. Duhovniki ne smejo več deliti svetih zakramentov, ne smejo brati svete maše, ne smejo oznanjati božje besede. Z eno besedo: Vsako versko udejstvovanje je zločin.

Tako zvane ustavne garancije verske svobode so postale laž. V Quarateru in v mnogih drugih deželah sme biti en duhovnik na vsakih 100.000 katoličanov. Zato je fizično nemogoče, da bi mogli duhovniki izvrševati dušno pastirstvo. V okraju Mehiko (mesto), ki več ko en milijon katoličanov, je dovoljenih le deset duhovnikov.

Zato pa versko navdušenje katoličanov da leč presega sovraštvo sovražnikov. V začetku novembra je mehiški škof birnoval več ko 30.000 otrok in odraslih. Povsod tam, kjer se še bere kaka sv. maša, katoličani v velikem številu pristopajo k sv. zakramentom in si s sv. Eucharistijo krepijo duše.

Brezverci mesta Mehiko so v zaplenjeni cerkvi napravili osrednji urad. Cerkev so zaplenili, češ, da je župnik in pridigi ministre imenoval brezbožniki.

Kjer so prej visele podobe križanega pota, vise sedaj podobe predsednika Rodeguezja in drugih voditeljev narodnih revolucionarjev. Klopji so postavili vzdolž ob stenah.

Cerkvena ladja je plesišče, na kor pa so postavili filmski aparat! — Proti temu tiranstvu so katoličani vse province dvignili dostojen protest. Toda tudi protesti proti samosilništvu niso več dovoljeni. Policija je v posameznih mestih razgnala zborovanja. Kolikor mi je znano, je padlo deset mrtvih in 27 ranjenih.

Francosko-italijanski sporazum

Italijanski ministrski predsednik Mussolini in francoski zunanji minister Laval sta se te dni sestala v Rimu. Razpravljala sta o raznih vprašanjih, ki so bila doslej sporna med obema državama. Diplomati delajo tudi tajne sklepe, zato je gotovo, da vsega, o čemer sta govorila, tudi oba imenovana državnika nista obesila na veliki zvon. Časopisje piše, da sta se Mussolini in Laval v glavnih točkah sporazumela. Italija dobi nekaj francoske zemlje v Afriki in še nekatere ugodnosti v tem delu sveta. Morda sta tudi kaj Abesinijo omenjala. Kar se tiče Srednje Evrope, oziroma njene ureditve, pa sklepi v Rimu niso jasni in so najbrž še odvisni od soglasja Male zveze. — Zunanji ministri, češki dr. Beneš, naš Jevtič in romunski Titulescu so se te dni sestali v Ljubljani in so razpravljali o zadnjem rimskem dogovoru in še o drugih važnih vprašanjih.

V Durangu so zaprli duhovsko semenišče. Stopnje je sredi noči nenadno zasedla policija. Duhovniki in gojenei so morali v četrte ure zapustiti semenišče. Mestni prebivalci pa so bili prijaznejši ko kriminalni uradniki ter so duhovnike in dijakke sprejeli pod svojo streho.

Katoličani se izseljujejo v goste gozdove britanskega Hondurasa ter tam iščejo miru in pokoja, katerega jim domovina ne da. Čprav mehiške oblasti to uradno taje, vendarle se izseljevanje nadaljuje.

Sedaj vidite, kaj postane iz svobode kake dežele, če v njej dobe vodstvo ruski brezbožniki ter vero preganjajo, kakor se jim zljubi.

Medtem pa, ko naši bratje in sestre zaradi svoje vere trpe in morajo umirati brez tolažbe svetih zakramentov, vse svetovno časopisje skrivnostno molči. Ogromne vase izdajajo za mednarodno sporne prireditve, za klice tiščev katoličanov, ki kličejo na pomoč, ker so bodisi v Mehiki bodisi v Rusiji postali žrtev hudicevega sovraštva proti Bogu, za te klice pa ima svetovno časopisje gluha ušesa.

Protestiramo proti atentatu na mednarodno pravo, proti mednarodnemu škandalu mehiškega preganjanja vere, protestiramo pa tudi proti molku velikih tiskovnih agencij in proti Zvezi narodov, ki se skriva za pakt, češ, da nima pravice poseči vmes. Ameriški škofje so na zadnji seji v Washingtonu preganjanje vere najostreje obsodili. Kardinali, nadškofje in škofje so izdali slovesen protest proti protikrščanskemu nasilju mehiških oblasti. Ti ameriški škofje niso protestirali le kot bralci in varuhi ameriških katoličanov, marveč tudi v imenu katoličanov iz drugih delov sveta.

Nihče nima pravice biti brezbržen do žalostnega stanja v Mehiki, kjer brezbožneži skupaj s framazoni izvršujejo strahovlado. Komunizem se po vsem svetu širi kakor oljnat madež. In vendar svetovno časopisje ne more svojega glasu pridružiti našim.

Bodočnost krščanstva je v nevarnosti. Katoličani vsega sveta, prosimo vas, spominjajte se svojih trpečih bratov in sestra v Mehiki!

KATOLIŠKA CERKEV

s V boju. Iz Mehike poročajo o krvavih pokoljih, ki jih pripravljajo brezbožni socialisti proti katoličanom. Nedavno so med božjo službo napadli vernike in jih pet ubili. Med tem pripravlja mehiška vlada nove protiverske ukrepe proti Cerkev, ki se ostro brani pred napadi marksistov in prostozidarjev. — Ob takih slučajih nam prihajajo v spomin besede velikega njenega Ustanovitelja, ki je svoji Cerkvi obljubil zmago nad peklenškimi vrati. V boljševiški Rusiji in hitlerjevski Nemčiji se vrši boj proti Cerkev z nezmanjšano silo na preji, dočim so se tamošnjim mogotcem morale ukloniti tudi ostale sile. Končno pa je vsa cerkvena zgodovina veličasna povestnica, ki prikazuje Cerkev po vsakem, še tako ostrem boju kot zmagovalko in rešiteljico.

AVSTRIJA

s Kancelerjevo obljube za leto 1935. Na Novo leto je govoril po radiu zvezni kancelar ter ob tej priliki razvil vladni delovni načrt. Med drugim je omenil: Predvsem bo avstrijska vlada skrbela za ugoden razvoj gospodarstva in bo zato podpirala stremljenja za zaposlitvijo brezposelnih, državni prispevek za gradnjo cest bo v novem letu podvojen, gradilo se bo pri pošti in železnici ter izvedla elektrifikacija železnice v Visokih Turah. V avgustu tekočega leta bo otvorena cesta čez veliki Klek, kar bo nedvomno dvignilo v deželi tujski promet. Utrditi in krepiti bomo avstrijsko kulturo, posebno mladi avstrijski rod hočemo ozko navezati na domovino in očetnjava. Preusmerjanje šolske vzgoje v katoliškem in avstrijskem smislu se bo nadaljevalo. Hočemo še političnega in socialnega miru, zato hočemo govoriti in se razgovarjati z vsakomur, niti za ped pa se ne odmaknemo od ameri, ki jo je določil kancelar dr. Dollfuss.

s Razno. Celovški g. kniezoškof je imenoval za duhovne svetnike sledeče gospode župnike: Tomaža Ulbinga v Skočdolu, Alojzija Vavtija v Selah in Valentina Brandstätterja v St. Rupertu pri Velikovecu. Iskreno čestitamo! — Vlada je dovolila 135 vagonov pocenjene rži za Koroško za razdelitev v krajih potrebe. — Pogorelo je gospodarsko pošlopje Pavličovo v Goričah pri Pokrčah.

RUSIJA

s Tudi boljševiški sovjeti ne uidejo Njegovi sodbi. Med maloštevilne države, ki so se nedavno upale v švicarski Ženevi glasovati proti sprejemu komunistične Rusije v Društvo narodov, je bila tudi Holandija. Da se maščuje, je ukazal ruski samodržec Stalin zapreti katoliško cerkev, ki je pripadala holandskemu poslanstvu v Petrogradu (Leningradu). Boljševiški židovski tlačitelji ruskega naroda hočejo preurediti to cerkev v kavarno. Vendar Kristus Kralj še vedno živi in ni več daleč čas, ko bodo stali tudi boljševiški sovjeti pred Njegovo sodbo.

ŠVEDSKA

s Izumiranje naroda pod marksističnim vodstvom. Na vsem Švedskem je največjo pozornost povzročil govor voditelja švedskih konzervativcev, ki ga je imel po svedeni otvoritvi novega zasedanja parlamenta. Vodja konzervativcev je opozoril na strašni padec porodov

BANKA BARUCH

15. Rue Lafayette, Paris

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrli vse bančne posle najkulslnjeje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: HOLANDIJA: No 2064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLAN. DIJA: No 1464-66 Ned. Dienst. LITKEMBERG: No 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

ter s številkami v roki dokazal, da število prebivalstva na Švedskem nazaduje z orjaško naglico. V teku zadnjih 10 let je število porodov na Švedskem padlo ravno za polovico, je dejal govornik, in ni težko predvideti, kakšne usodne posledice bo ta kuga imela za švedski narod. Da se reši narod od izumiranja, je potrebno, da se storijo nujni ukrepi za sklenitev večjega števila zakonov, mladim ljudem je treba omogočiti, da pridejo do sredstev, ki bodo dovoljna za vzdrževanje otrok. Staršem naj dajo mesta in država podporo za deco. Zlasti na roko je treba iti družinam, ki imajo večje število otrok, da tako spoznajo vse prednosti, ki jim jih nudi mesto in država.

AMERIKA

s 25 letni škofijski jubilej kardinala Mundeleina. Čikaški nadškof, kardinal Jurij Mundelein je nedavno obhajal 25 letnico škofijekega posvečenja. Pri slavnosti je bilo navzočih nad 50 tisoč vernikov, mnogo duhovščine, 84 škofov in 12 nadškofov. Jubilantu je poslal primerno čestitko tudi sam sv. oče Pij XI. Kardinal Mundelein je za svoje višje pasirske službe mnogo storil za katoliški napredek in poglobljenje verskega življenja v svoji nadškofiji. Največje delo njegove višje pasirske službe pa je bil vsekakor veličasten evharistični kongres v Chicagu. Sezidal je veliko sementišče za vzgajo duhovniškega naraščaja in je sodeloval pri oživetovanju mnogih katoliških socialnih ustanov. Bog blagoslavlja prevzivenega gospa jubilara tudi v bodoče!

DROBNE NOVICE

Zvezo muslimanskih držav (Turčija, Irak in Afganistan) hoče ustanoviti Turčija.

20 admiralov so na Japonskem upokojili, ker so zagovarjali pomorski sporazum z Anglijo in Ameriko.

Nova Zelandija ne uvede splošne vojaške dolžnosti, je izjavil tamkajšnji vojni minister.

Četrty vseevropski kongres bo od 16. do 18. maja na Dunaju.

Vsako rodbinsko ime mora v Turčiji imeti poslednjo turško končnico.

Potopil se je veliki ameriški parnik »Havana«.

Zaradi zlorabe zaupanja je bil obsojen bivši francoski min. predsednik Marsal na 18 mesecev ječe.

Potres je popolnoma uničil turško vas Gundogan pri Erdeku.

7 ponesrečenih mornarjev so požrli morski volkovi blizu Havane pri otoku Kubi.

Božji blagoslov in kmetska roka vzdržuje ta vso domovino.

Kraljevska smučarja. Belgijska kraljeva dvojica. kralj Leopold in kraljica Astrida se smučata v okolici St. Moritza v Švici.

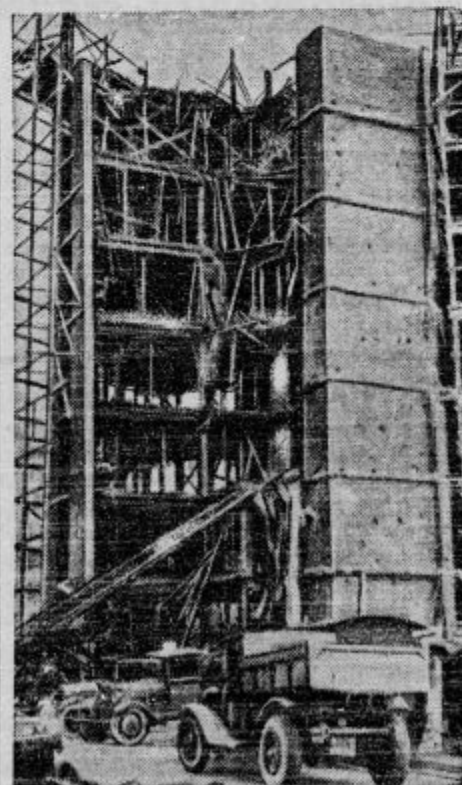

Mala tableta z velikim učinkom nosi vedno BAYER-jev križ!
ASPIRIN
proti vsem bolečinam in boleznim, ki izhajajo iz prehlada.

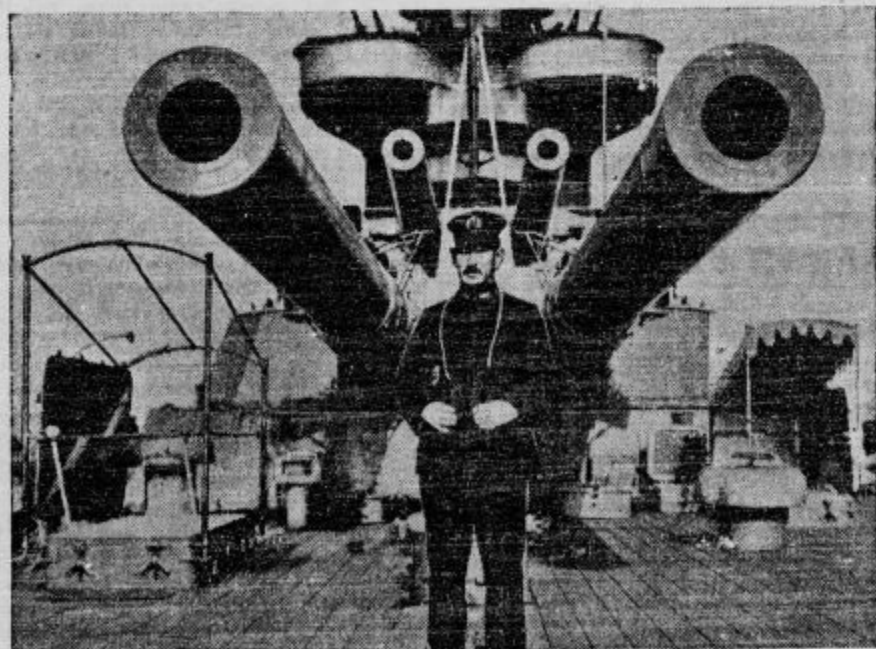
Oglaš. je reg. pod S. Br. 23762 od 19. XI. 1934.

Velika nesreča v rudniku „Trepča“

Na praznik sv. Treh kraljev se je v rudniku »Trepča«, ki leži blizu Kosovske Mitrovice, dogodila strašna rudniška nesreča, pri kateri je izgubilo življenje 5 nesrečnih rudarjev. Rudarji so kakor po navadi razstreljevali plasti cinkove in svinčene rude. Ob priliki eksplozije mine se je odkrila tako velika plast rude, da je zasula cel rov ter pod seboj pokopala rudarje, ki so bili tedaj na delu. Vodstvo rudnika, ki ga imajo v rokah Angleži, je organiziralo takoj reševalna dela. Dosedaj so izkopali izpod zasute plasti štiri mrtve rudarje. Peti rudar Slovenec Alojzij Struna iz Metlike, leži še vedno zakopan pod težko rudo.

7-nadstropna nova zgradba se je podrla v Milanu. Pod razvalinami je pokopalo 15 delavcev, izmed katerih jih je 5 ubilo.

Novi poveljnik japonske vojne mornarice je postal admiral Sankiki Takabaši, ki ga vidimo na krovu admiralske ladje »Yamashiro«. S tem je prevzel odgovornost za narodno obrambo na morju, ki bo — kot zadeva vsega japonskega naroda — v letih 1935 in 1936 ojačena z modernimi ladjami.

KAJ JE NOVEGA

Par števil iz ljubljanske bolnišnice

V letu 1934 je bilo v ljubljansko bolnišnico sprejetih 23.808 bolnikov, od teh moških 13.129 in 10.679 žensk. Na prvi kirurški (izrezovanje bolnih udov) oddelek je bilo sprejetih 3275 moških in 2236 žensk. Na drugi kirurški oddelek je bilo sprejetih 2911 moških in 1750 žensk, na interni oddelek (za notranje bolezni) 1819 moških in 1776 žensk, na otolski oddelek (ušesa, grlo, nos) 900 moških in 903 ženske, na dermatološki oddelek (za kožne bolezni) 1136 moških in 888 žensk, na očesni oddelek 1357 moških in 1236 žensk, na infektivni oddelek (kužne bolezni) 285 moških in 328 žensk, na nevrološko - psihiatrični oddelek (živčno-

duševne bolezni) 668 moških in 705 žensk, na oddelek za tuberkulozne (jetika) 384 moških in 428 žensk. Odklonjenih je bilo lani 3250 bolnikov, in sicer dve tretjini zaradi pomanjkanja prostora in ena tretjina zaradi lahkega značaja bolezni. Sedem bolnikov je umrlo med prevozom v bolnišnico in jih je bolnišnica odklonila. V bolnišnici je lani umrlo 488 bolnikov in sicer 276 moških in 212 žensk. V primeri z letom 1933 so zanimive naslednje številke: leta 1933 je bilo sprejetih manj bolnikov, namreč 21.981, in sicer 11.981 moških in 9699 žensk. Umrlo pa je več bolnikov, namreč 665, od teh 298 moških in 292 žensk.

V črnino zavite značke in „Pohod“

»Pohod«, glasilo nacionalistov, pove včasih tudi kakšno pametno in resnično. V zadnji številki krtači tiste nacionaliste, ki v dnevih žalovanja za pokojnim kraljem prirejajo razne plesne zabave celo po sokolskih domovih. Med drugim poučuje »Pohod« svoje brate takole:

»Sami iz sebe in iz svoje proste volje moramo dokazati domovini in tujini, ali smo vredni svobode, ki jo uživamo v svoji lastni državi in ali znamo občutiti vse udarce, ki so naperjeni proti tej državi, njenemu obstoju in njenemu prosperu. Dokler se ne bomo povzpeli do takega razmerja, dokler gledamo na to državo skoraj tako, kot smo gledali na

bivšo Avstrijo, tako dolgo se ne moremo trkati na svoja prsa, pa naj nosimo v svojih gumbnicah značke še tako nacionalnih organizacij in naj bodo te značke še tako v črnino zavite. Z dejanji se kažejo čustva, z dejanji se zlasti kaže udanost svojem lastnemu narodu. In teh dejanj pogrešamo pri svojih bližnjih mi, nacionalisti! — Tako je, v dejanju se mora pokazati ljubezen do naroda in države! »Klerikalci« ne hodijo po plesih, ampak šparajo, da odrajtajo državi kar ji gre. Kdo je torej boljši nacionalist in državotvorec?

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri
Centralni vinarni v Ljubljani

Najuspešnejše sredstvo za ohranitev vere

Zagrebski nadškof-pomočnik dr. A. Stepinac je o božičnih praznikih izjavil o pomembnosti katoliškega tiska in o naših dolžnostih do njega naslednje: »Sovražniki katolicizma hočejo iztrgati iz duše našega naroda vero. Ker so po besedah Zveličarjevih »sinovi tega sveta modrejši ko sinovi luči«, se poslužujejo v dosego svojih ciljev najmodernejših sredstev, med katerimi zavzema prvo mesto tisk. Ali bomo katoličani to gledali križerok? Mislim, da je dolžnost vsakega katoličana, da podpre z vsemi močmi katoliški tisk,

ki je eno najuspešnejših sredstev, da se našemu narodu ohrani katoliška vera. Dolžnost podpirati katoliški tisk, danes ni manjša, ko graditi cerkve. Ko se nahajamo na začetku novega leta, želim vsem katoličanom, da s starim letom odvržejo od sebe staro brezbriznost in malomarnost napram katoliškemu tisku ter da z novim letom obudijo v sebi novo verno za katoliške liste. Ako se nam posreči v novem letu okrepiti in razširiti ter kratko rečeno ustvariti mogočen tisk, bo to najsrečnejše leto.»

ZAHVALA

Upravi »Domoljub« — Ljubljana.

Podpisana se zahvaljujem za takojšnje izplačilo požarne podpore v znesku 1000 Din, ki ste mi jo izplačali v treh dneh, ko mi je 7. t. m. pogorela hiša in gospodarsko poslopje. Ker nas »Domoljub« ne poučuje samo s koristnimi nasveti, temveč nam priskoči ob požaru tudi z denarno podporo na pomoč, priporočam, da si ga naroči vsaka slovenska hiša.

Marija Berčič,
posestnica v Zabnici št. 27.

Naročniki, pohitite s plačilom naročnine na »Domoljub«. Kdor do konca januarja ne plača celoletne naročnine, nima pravice do podpore za slučaj požarne nesreče.

OSEBNE VESTI

d Imenitna poroka v beograjski katoliški cerkvi. Te dni se je poročila v cerkvi Kristusa Kralja gđ. Angelija Nedič, hčerka armijskega generala in šefa generalnega štaba g. Nediča s pehotnim poročnikom g. Josipom Vukičem. Bilo srečno!

d Za predsednika poslanskega narodnega kluba, ki ga ni zamenjati z Jugoslovansko narodno, pa tudi ne z Jugosl. nacionalno stranko, je bil izvoljen bivši minister Precca.

d 94 letnico rojstva je praznoval Janez Blatnik iz Dražice vasi, župnika Šmihel pri Zužemberku. Njegova žena Jožefa roj. Smrekar pa bo 27. marca izpolnila 90 let. Na svetega Jurja dan minulega leta sta praznovala 60 letnico poroke. Leta 1906. je bil Blatnik že kot rezervist poklican v vojsko na Laško. V

bitki pri Kustoci je ostalo le 13 mož zdravih od stotnije, pri kateri je bil on. Med njimi je bil tudi on. Zelimo mu še veliko let.

d 75 letnico rojstva je praznovala Rogo vilčeva mama na Črnučah.

DOMAČE NOVICE

d Val mraza, ki je prišel iz Rusije, je zajel te dni tudi naše kraje. Najhujiši mraz je na Poljskem in v vzhodni Romuniji. Na Poljskem je 25, v Romuniji pa celo 30 stopinj pod ničlo.

d Nova skupščina novim poslancem. Te dni so poklicana oblastva pregledala novo stavbo beograjske narodne skupščine in ugotovila, da je treba še 45 milijonov dinarjev za končno ureditev stavbe. Računajo, da bo nova stavba končno dokončana do jeseni, oziroma do prihodnje zime. Ker poteče doba sedanjih narodnih poslancev v letu 1935., je malo verjetno, da bi te poslance doletela sreča, da bi sedeli v novi stavbi. Skupščina je torej namenjena novim poslancem. Kakor znano, so stavbo začeli graditi že pred vojno; vojna je delo prekinila. Strokovnjaki sodijo, da je sejna dvorana premajhna; stavba je bila prvotno namenjena samo srbski skupščini.

d Novi kraljevi adjutanti. Za prvega adjutanta Nj. Vel. kralja je postavljen divizijski general Vojin Colak-Antić, dosedanji inspektor konjenice. Za adjutanta Nj. Vel. kralja sta postavljena inženjerski brigadni general Dušan Božić, dosedanji poveljnik pionirjev, in pehotni polkovnik Radovan Popović, dosedanji razredni starešina nižje šole vojne akademije. Svoje dosedanje dolžnosti pa so razrešeni divizijski general Milan Ječmenić in topniški polkovnik Dušan Stojanović, ki sta oba stavljena na razpolago ministru za vojsko in mornarico.

d Uredbo o vojnem svetu priobčuje nedeljski »Slovenec« z dne 13. januarja 1935. Vojni svet je posvetovalni organ ministra za vojsko in mornarico v vseh važnejših vojaških vprašanjih.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajih, srbečici osvobodil naravn »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabranih gnilobnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

d Dela pri vodovodu v Metliki dobro napredujejo in je upanje, da bo vzlic skalnatemu svetu napeljava letos gotova.

d Ze je dograjen veliki železni most čez Kolpo pri Metliki. Most je več kot poldrugi meter višji od prejšnjega lesenega. Nasipi na kranjski in hrvaški strani pa še niso gotovi.

d 835 novih stanovanj je bilo dograjenih preteklo leto v Zagrebu.

d Letni občni zbor invalidskega združenja je bil ono nedeljo v celjskem Narodnem domu. Invalidi so zahtevali izvrševanje zakonskih določil iz leta 1929. Izvoljena je bila dosedanja uprava z majorjem Orlem na čelu.

d Zadnja leta vedno bolj pada promet v pristanišču v Sisku. Medtem, ko je bil promet še pred leti tako velik, da je bil Sisek na četrtem mestu med jugoslovanskimi rečnimi pristanišči, je padel sedaj tak globoko, da je lani znašal samo 18.000 vagonov, medtem ko

je še leta 1933. znašal 66.000 vagonov. Pristanke v Sisku pričakuje rešitve še od tega, ako bo možno izvesti poglobljeno Savo in Kolpe. Ves promet na Savi in Kolpi so lani opravile ladje pod jugoslovanske zastave.

d Občini skor družba »Živalce« se je vršil pretekli teden pri »Bestic« v Ljubljani. Zelo zanimiva so bila poročila posameznih odsekov, kakor peruninarkega, knjižarejskega, piščarejskega in drugih. Za predsednika je bil zopet izvoljen g. A. Lap, mestni vrtnarski ravnatelj.

d 62.000 tujcev je obiskalo v l. 1934. Zagreb. V zagrebških hotelih in prenočiščih je bilo med tujci največ Avstrijcev, sledijo pa jim Čehoslovaki, Nemci, Madjari in Italijani. Naših državljanov je prišlo v Zagreb 99.000, tujih državljanov pa 23.000. Po mesecih je bil v Zagrebu največji tujski promet meseca septembra.

d Ogrevanje odpreja za brezposelne brezdomce v prostorih Ljudske kuhinje v Mariboru. Tam debe brezposelni opoldne kosilo, popoldne pa kruh s čajem.

d Dve tri o čekovanem prometu. Če preračunamo število računov na število prebivalstva, potem je v Ljubljani največ računov: 358 na 10.000 prebivalcev, sledi Maribor s 175, Zagreb 160, Sarajevo 123, Belgrad 124, Skopje 87, Osijek 81 itd. Po banovinah pa se razdele računi na 10.000 prebivalcev, Belgrad z Zemunom in Pančevom 110, dravska banovina 62, savska 18, primorska 10, donavska 9, drinska 9, vardarska 7, zetska 6, moravska 6, vrbaska 3, v vsej državi 17.

d G. knezožof dr. Gregorij Rožman je na praznik sv. Treh kraljev ob veliki udeležbi sportnikov in ostalega maza blagoslovil novi smučarski dom, ki ga je zgradil na Polju pri Višnji gori tamošnji spornik klub »Polje«.

d Prva kapelica na ljubljanskem Barju je bila blagoslovljena dne 6. januarja 1935. Na posebnem zložljivem oltarju je opravil prvo službo božji trnovski župnik in pisatelj gosp. Finžgar.

d Pri tiskarni sledi na kozarec naravne »Franz-Josefovce« grenčice, popite xjutraj na teko, brez truda izdatno izboljšanje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d V poročil nezaposlenim. Socijalni odbor mestnega sveta v Zagrebu je sklenil, da bo zaposlil pri javnih delih, ki jih bo plačeval »s socijalnim davkom« samo tiste nezaposlene delavce, ki bivajo najmanj tri leta v Zagrebu. Plačani bodo po 3 Din na uro. Samci bodo delali po 6 dni, oženjeni, katerih žene in otroci niso zaposleni, bodo delali po 2 tedna.

d Muslimani so enakopravni. V Berlinu je te dni predaval Smail-aga Čemalović, bivši župan v Mostarju, o položaju muslimanov v Jugoslaviji. Predavatelj je poudaril, da uživajo muslimani v Jugoslaviji popolno versko enakopravnost in da zavzemajo najvišje državne položaje. Na koncu je omenil, da ni bila doslej v Jugoslaviji sestavljena niti ena vlada, v kateri bi ne bil predstavnik muslimanov.

d Ljubljansko protituberkulozno zdravilišče (dispanser) je v letu 1934. obiskalo 2692 ljudi, pri katerih je bilo izvršenih 4548 pregledov. Od teh je bilo ugotovljeno tuberkuloznih obolenj raznih organov 1497, med katerimi je bilo 127 odprte tuberkuloze, in skor 63 moških in 64 žensk. Rentgenoloških preiskav je bilo v tem letu 1920. Preiskav krvi 417, izpnečka 118, tuberkulinskih prob 798 ter umetnih pneumotorakov 53. Zaščitna sestra je iz-

vršila 425 hišnih obiskov. Radi posveta, pomoči in posredovanja v raznih smereh je prišlo v dispanser 587 ljudi.

d Priporočljivo bi bilo. Spliška odvetniška zbornica je črtala iz seznama advokatov dr. Kožula, gradbenega ministra. V smislu zakona se minister ne sme baviti z odvetništvom. — V nekaterih državah se je v zadnjem času ponovno pojavila zahteva, da bi tudi poslanci morali odložiti odvetništvo v trestniku, če so bili izvoljeni. Priporočljivo bi bilo, da bi vsi javni delavci odložili podobne poklice, ko nastopijo javno službo.

d Umestno opozorilo. Okrog hotijo neki agentje, ki silijo stranke na prav neumesten način k nakupu slik Nj. Vel. kralja, katere nosijo seboj. Pri tem svojem poslu se poslužujejo celo groženj, češ, kdor ne kupi teh slik, bo ovaden in kaznovan. Ker je to čisto navadno izsiljevanje ter vrhu tega še zloraba imena Nj. Vel. kralja, prosimo vse prizadete, da predajo te agente koj orožnikom.

v svojem rudniku pod Kopačnikom. Vodstvo rudnika je dobilo ta nalog za odpust delavcev od svoje centrale iz Londona. Delavcem je bilo pred kratkim tudi v resnici odpovedano z izgovorom, da se bo rudnik za nekaj časa zaprl. Odpust tolikšega števila delavcev pri podjetjih, ki je vsa leta sem delalo s polno paro, je po zadnji strašni rudniški nesreči v Trepči, pri kateri je izgubil življenje tudi slovenski rudar Alojzij Struna iz Radakoviča, še bolj razburil vse delavstvo, ki ima že tako slab zaščitek, sedaj je pa ostalo še brez tega in se sredi zime znašlo na cesti.

d Ker ga niso tepli. V Varaždinu je umrl Josip Maršič, ki je zapustil 50.000 Din svojim šolskim tovarišem iz leta 1905 iz tretjega razreda ljudske šole v Varaždinu, toda samo tistim, ki ga niso tepli. Tega denarja bo doležnih 10 tovarišev. Od teh sta dva sodnika, en veterinar, dva postajanačelnika, dva zasebna uradnika, en tagovec, en delavec in en razmašalec časopisov.

Zlatorog
terpentini
olajša pranje.

d Kmečki magazin v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Obiščite to trgovino in prepričajte se!

d Zopet enkrat je vzel na piko klerikalec »Pohod«. Prerokuje, da bo »val Slovenborstva zginil, ker ni nastal iz naroda« in da bo »prej izkopen grob za njihove (klerikalne) ostanke, kot se vrne dan, ko bo vihrala zlato-modro-rdeča trobojka preko krajev slovenskega dela naše domovine« itd. — K bobnečim besedam sledeče: Nepozabni naš kralj Aleksander je nekoč slovesno izjavil: »Slovenci ostanete Slovenci in ponosni Jugoslovani. Naš narod si torej v Jugoslaviji ne želi ničesar drugega kot ustvaritev vseh predpogojev, ki so potrebni, da Slovenci — kakor je hotel pokojni kralj — tudi res Slovenci ostanemo. To gospodom okrog »Pohoda« najbrže ni neznano in zato je čisto brez potrebe, ako si v današnjih dneh krajšajo spanje in končujejo živce z raznimi prorokovanji in grožnjami.

d Zahteva po najnižjih dopustnih cenah. Na predlog združenja obrtnikov v Splitu je poslala spliška obrtniška zbornica ministrstvu za trgovino in industrijo spomenico, v kateri zahteva, da se uvedejo minimalne (najnižje dopustne) cene za vse obrtniške izdelke. Te cene so potrebne zaradi nevedne konkurence, ki postaja zaradi sedanja krize vedno bolj ostra. Če se najnižje dopustne cene ne uvedejo, bodo prišli obrtniki v še težji položaj, mnogi pa bodo sploh morali prenehati z obratovanjem.

d Na zimo odpuščajo delavce. Iz Kosovske Mitrovice poročajo, da je v znanih rudnikih Trepča Mines, ki jih imajo v lasti Angleži, zavladalo veliko razburjenje, ker je vodstvo rudnika odpustilo okoli 300 delavcev

d Spomenike pokojnemu dr. Franju Buhi, duhovniku in učenjaku hočejo postaviti v Zagrebu, Splitu in Solinu.

d V Zagrebu je društvo sv. Stanislava, ki je v par letih opravilo v red 400 divjih kakonov.

d V mariborski mestni klavnici so zaklali v letu 1934: 290 bikov, 1587 volov, 2136 krav, 822 telic, 4575 telet, 35 koz, 9542 prašičev in 346 konj.

d Le s tešavo plačuje obresti zaščiteni kmet. Odstotek plačanih obresti pri Zadržani zvezi znaša približno 46%, pri Zvezi slovenskih zadrug pa 35%.

d Avstrijski narodni socialisti, ki so bili zbežali iz Avstrije in bivali nekaj časa v Varaždinu, so sedaj iz raznih krajev Nemčije mnogim Varaždinčincem poslali noveletne čestitke.

d Ruski general Denikin je objavil v prškem »Narodnem večerniku« svoje vtise iz Jugoslavije. V hanku pravi, da ni bila ruskim beguncem v nobeni drugi državi izkazana tako velikodušna pomoč, ko v Jugoslaviji.

d Tudi v Jugoslaviji je slat rudnik. Francoska družba Compagnie industrielle du platine v Parizu javlja, da je v mesecu decembru 1934 pridobila v svojem rudniku v Peku v Srbiji 18 kg čistega zlata. V letu 1934. je pridobila skupno 156 kg zlata. Nove naprave, ki začne delovati v februarju, bodo omogočile dvakrat večjo proizvodnjo.

d Znižajte cene sladkorja! S 1. januarjem je izginil sladkorni kartel, ki je oblastem še prej prijavil svoje prenehanje. Posledice razpada se vidijo v znižanju cen na debelo. Tovarne so še pred nedavnim prodajale sladkor brez trošarine na debelo po 4 Din, danes pa zahtevajo nekatere tovarne že samo 250

do 3 Din. V nekaterih občinah v Bački stane sedaj na drobno kg sladkorja že 12 Din. Upajmo, da se bo znižanje cen sladkorja kmalu poznalo tudi pri nas, seveda, če se med tem tovarne zopet ne bodo zedinile.

d Za 1.700.000 Din rib smo izvozili preteklo leto preko Splita.

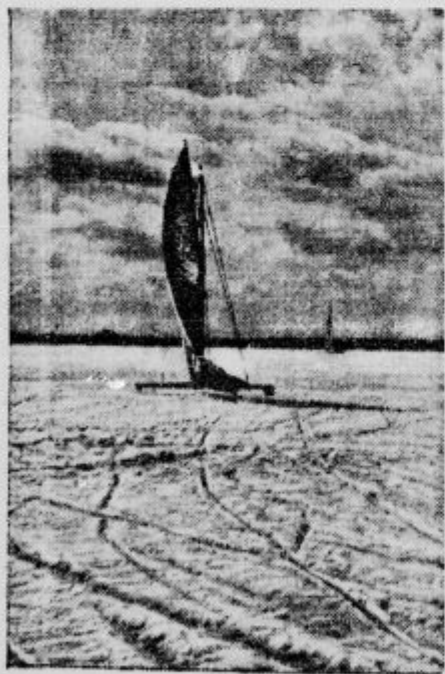
d 10.000 Din škode so napravili neznaní vlonileci v slivniških in hočkih goricah na Stajerskem.

d Lepega divjega merjasa je ustrelil v takozvanem Lesu nad Dešnam, občina Drtija pri Moravčah g. Smrkolj Matija, poštni uslužbenec v Ljubljani.

d Nevoletno pomilostitev (amnestijo) so prinesle zadnje »Službene novine«. Oproščajo se kazni do 6 mesecev zapore in tiskovni prestopki. Od pomilostitve so izvzeta dejanja, kaznjiva po zakonu o zaščiti države.

d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefovica« grenčica delovanje želodca in črevesa in tako pospeši prebavo.

d Nad drevesa se je spraval. Banska uprava je dala lani ob nekaterih večjih cestah zasaditi jablane in druga sadna drevesa. S tem je banska uprava nameravala napraviti ceste kolikor toliko ugodne, to je vsaj nekoliko varne pred prahom, obenem pa tudi izoristiti v prid cestnih fondov zemljo ob cestah. Tako je dala zasaditi tudi lepo gorenjsko cesto. V delu med Dravljami in St. Vidom pa so ta mlada drevesca postala žrtve grdega maščevanja. V eni zadnjih noči je neznan človek poruval in polomil 27 mladih jablan ob tej cesti, tako da bo treba drevesca na novo posaditi. Gmotna škoda sicer ni velika, saj znaša le okoli 1000 Din, tem večja pa je škoda, ki jo je neznanec povzročil lepoti ceste in vse okolice.

Nad vso Evropo se je razgrnil mrzli val. V vzhodni in severni Evropi so zamrznila vsa jezera, katera pokriva debel led. Tam, kjer so še pred kratkim pluli čolni in ladje, zdaj brze sanke na jadra, katere potiska veter. — V zvezi s tem pričakujejo lovci, da bodo kmalu prišli v naše kraje tropi divjih gosi in rac.

NESREČE

d Gospodarsko poslopje je pogorelo posestniku Francetu Hrastu na Poljani pri Mariboru. — V Motovileh pa je uničil ogenj hlev in streho hiše posestniku Petru Gombazu.

d Ogenj je upepelil gospodarsko poslopje posestnika Miroslava Potočnika v Morju pri Mariboru.

d Zgoraj je velik dvojnati kozolec gostilničarja Zdravka Vilarja v Pudobu v Loški dolini.

d Pri padcu v 4 m globok jarek si je zlomil roko posestnik Viktor Konečnik v Vrhnji pri Slovenjgradcu.

d Mlinsko kolo ga je zgrabilo. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali posestnika Franca Cankarja iz Brbovnice v občini Trata nad Škofjo Loko. Ta je imel opravka v domačem mlinu, med delom pa ga je zgrabilo mlinsko kolo in ga pričelo sukati okrog. Cankar je dobil resne poškodbe na glavi, zlasti na desnem senu.

d V vodo je zašel in utonil Blaž Romih z Vrhnega, ki je delal kot rudar v Hrastniku.

d Pod osebnim vlakom je našel smrt 22-letni Andrej Navolnik, sin železniškega čuvaja pri Vuhredu na Stajerskem.

d V plitvi mlaki je utonila padavična (božjasi) mlada žena Marija Špan iz Vrtič pri Sv. Kungoti v mariborski okolici.

d Krava je sunila z rogom v desno oko 54 letnega hlapca Miha Gumzija iz Poljčan pri Mariboru. Reževe je oko izteklo.

d Mrtvega so našli. V Kranjski gori je šel 21 letni dimnikarski pomočnik Pečar Alojzij s tovariši v Klin s samotajnimi sanmi voziti hlode. Snega je premalo, zemlja je zmrzla, zato ni mogel povsem z derezami obvladati sani; zagnalo ga je po strmini in čez rob med spodaj nakopičene hlode. Tovariši so čakali, kdaj se bo vrnil. Ko ga le ni bilo, so šli gledat in ga našli mrtvega, po obrazu ter levi nogi vsega razbitega.

d Voz se je prevrnil nanj. Posestnik Janez Zupan iz Zirovnice, star 45 let, je peljal iz gorja drva proti domu. Na poti pa se je voz prevrnil nanj. Pri nesreči je dobil Zupan poškodbe po vsem telesu ter si zlomil levo nogo.

d V prepad je padel blizu svojega doma 42 letni posestnik Janez Usenik s Krvave peči in se hudo poškodoval po vsem telesu.

d Pri sekanju drv si je presekalo stopalo leve noge 24 letni Janez Kovačec iz Cvetkovcev pri Ormožu.

Spl. mena vosem. magopokojnemu stražarju postavili Francozi v Parizu. Slika nam kaže osnutek veličastnega spomenika

NOVI GROBOVI

d Ah, spomlad je šla od nas... Umrl je Mihael Erzen iz Belce pri Mojstrani. Bil je 26 let naročnik Domoljuba. — Na Perovem pri Kamniku je odšel v večnost dijak III. real. gimnazije Šubelj Marjan. — V Kamni gorici je zapustila solzno dolino Marija Novak. — V Radečah je v Gospodu zaspal 77 letni pismoša v pokoju Alojzij Gospodarič. — V Slivnici pri Celju je postal žrtev kapi trgovec in posestnik Kranjc Jožef. — V ormoški bolnišnici je preminul posestnik Anton Slomšek, pranečak pok. škofa Ant. Martina Slomška. — V Dogašah pri Mariboru je zapel mrtvaski zvon bivšemu županu Čebju Silvestru. — V Novem mestu so položili v hladen grob Ivana Pehanija. — V župniji Mekinje je zapustil ta svet 52 letni zemljak Gerbic Janez. — V Mariboru je umrl Draxler Albin, carinski uradnik. — V Idriji je zaspala v Gospodu 64 letna Neža Kolenc mati g. Franca Kolenca, župnika

V Rusiji je tako zima, da je 50 stopinj Celzija mraza. Ljudje morajo pri vaških vodnjakih napajalščih vedno sproti razbijati led, če hočejo do vode

V vsako hišo Domoljuba!

„Zakonitost za vsako ceno“

V »Gorenjcu« čitamo:

Morda največjo pozornost v programatičnem govoru ministrskega predsednika Bogoljuba Jeftića je vzbudil oni del govora, ko govori tako odločno, da hoče vlada skrbeti za to, da se v naši državi uveljavi povsod zakonitost. Izgovorjene so bile odločne besede, ki so našle hvaležen odmev pri vseh dobro mislečih državljanih!

Znan je latinski pregovor: »Iustitia est fundamentum regnorum« — pravičnost je temelj držav. Le one države stoje na trdnem temelju, kjer vlada pravičnost napram vsem in vsakemu.

Predvsem je potreba, da so v dobri državi zakoni pravični. Predvsem je gotovo, da mora biti vsak zakon v skladu z večnimi, nespremenljivimi in pravičnimi zakoni. Človeški zakon, ki podira v družabnem življenju božje zakone, je gotovo krivičen. Nadalje morajo biti zakoni taki, da služijo javnemu blagru. Zakon, ki bi imel pred seboj cilj, da koristi le gotovemu delu državljanov, drugim pa bi škodoval, bi bil krivičen zakon, ki bi prava ne delil vsem državljanom enakomerno, ampak bi le gotove sloje uvaževal, bi bil socialno škodljiv in krivičen.

Ko pa govorimo o zakonitosti, ne mislimo toliko na pravičnost zakonov, ampak predpostavljamo, da so zakoni v resnici pravični in so jih dolžni vsi državljani spoštovati. Pod zakonitostjo si predstavljamo enakost vseh državljanov pred zakonom in stremenje vseh državljanov, da pride v vsakem slučaju zakon do veljave.

V takozvani moderni dobi imajo neredko države sijajne zakone. Na papirju je za zakonitost dobro preskrbljeno: zakoni so jasno

obelodanjeni, določene so kazni za prestopke, urejeno je pravno razmerje državljanov na papirju lahko naravnost sijajno. Toda kaj pomažajo vsi zakoni, če se pa ne izvršujejo, če jih ne spoštujejo morda ravno oni, ki bi bili prvi poklicani za to.

Države imajo sijajne zakone proti korupciji, a korupcija cvete!

Države imajo lepe zakone proti oduševanju, ki se jih pa oduševstvo ne boji.

Države imajo stroge zakone proti nasilju, ki pa nasilju niso kos.

Odkod to? Ker zakon ni prišel do veljave, ker ni poskrbljeno, da se dobri zakoni tudi v resnici izvršujejo.

Zakonitost v državi to je pravni položaj v državi, v katerem se zakoni za vse državljane enako uporabljajo in državna oblast skrbi, da se zakoni v resnici res spoštujejo, je temelj dobre države, vir blagostanja za vse državljane in pogoj za mir v državi.

Naj bo država urejena tako ali drugače, naj ima najboljše pogoje za obstanek, nikdar ni v njej ne miru, ne kulturnega in ne gospodarskega napredka, če ne vlada v njej zakonitost.

S tem, ko je naš ministrski predsednik tako odločno poudarjal, da bo nova vlada z vso silo skrbela, da pride povsod v državi zakonitost do veljave, je pač javno priznal, da je potrebno, da sedanja vlada skrbi za zakonitost.

V tem delu ga morajo podpirati predvsem vse oblasti, pa tudi vsi dobromisleči državljani. Fiat iustitia, pereat mundus! Naj se izvršuje pravica, zakonitost, in naj propade oni svet, ki pravice noče poznati!

Kje naj se začne?

Menda se je globoko oddahnila prav vsa država, ko smo dobili za božič novo Jevtićevo vlado. Nositelji in trabanti prejšnjega režima so nam sicer cela leta pripovedovali, kaj vse so že storili in kaj še bodo, toda sadove njih naporov je vsak sam najbolje čutil na svoji koži. Še malo vladnih sprememb je bilo zato tako soglasno pozdravljenih, kot ravno zadnja, kajti vse je nehoti čutilo, da nastopamo z njo novo dobo našega državnega življenja.

Samo ob sebi je umevno, da smo zato vsi tudi še s prav posebnim zanimanjem pričakovali, s kakšnim programom bo ta vlada stopila pred jugoslovansko javnost. No, ni nam bilo treba dolgo čakati. Dne 3. t. m. je podal gosp. Jevtič v našem parlamentu izjavo, v kateri je skušal podati glavne smernice za delo svoje vlade. Ker tarejo danes ogromno večino prebivalstva predvsem gospodarske skrbi, se je seveda vsak tudi v prvi vrsti zanimal za gospodarski program vlade gosp. Jevtiča. V

januarja t. l. dražbo kožuhovine vseh vrst divjadi. Dražbe se bo udeležilo dosti kupecv, med katerimi bo tudi precej inozemcev. Zato bo kožuhovina na tej dražbi dosegla svetovne cene, seveda pa mora biti zbranega dovolj dobrega blaga, ker sicer zanimanje inozemskih odjemalcev za blago takoj popusti. Vsi naši lovec naj poverijo svoj lovski plen »Divji koži« v prodajo in kožuhovino takoj odpolijejo.

tem pogledu nam gospod predsednik vlade sicer ni povedal mnogo, a že to, kar je povedal, je važno dovolj, da se pri njegovih besedah vsaj za hip pomudimo. Izjavil je, da bo posvečala njegova vlada posebno skrb gospodarskim vprašanjem, pri čemer bo skušala rešiti pred vsem kmeta kot najštevilnejši del prebivalstva. Pri tem se bo posluževala v prvi vrsti zadružništva. Razen tega je gospod predsednik vlade tudi priznal, da je »davčna obremenitev dosegla svoj višek«, zaradi česar bo treba »spraviti davčno obremenitev v sklad z davčnimi možnostmi državljanov«. Novi finančni minister gosp. Stojadinović je pa skoro istočasno govoril kar naravnost o »davčni pretiranosti«, ki je vladala doslej.

Kar naravnost lahko rečemo, da tako razveseljeval in tolažljivih besed že dolgo nismo slišali iz ust odgovornih krmarjev države. Oboje, kar nam namreč obljublja nova vlada, je za rešitev obupnega gospodarskega položaja našega kmeta naravnost bistvene važnosti. K tem začetnim ukrepom pričakujemo še novih močnejših. Naše gospodarstvo je namreč tako globoko razruvano, da bi dva, trije ukrepi, če tudi bi bili še tako umestni in potrebni, še nikakor ne zadostovali za ozdravitev, temveč je treba načeti to vprašanje v svoji celoti.

Vzemimo samo zadružništvo, o katerem pravi vlada gosp. Jevtiča, da ga bo podpirala. Takoj na tem mestu iskreno izjavljamo, da ji

v Hinjah in misijonarja g. Karla Kolenca. — V Rakitnici pri Dolenji vasi je zapustil ta svet Grebenc Anton, gostilničar in posestnik. — V Planini pri Rakeku je preminula Minka Kopitar, ro. Zupančič, soproga trgovca in posestnika. — V Zasipu je zapel mrtvaški zvon nadučitelju v p. Francu Jegliču. — V Žicah pri Sv. Ani v Slov. Goricah je zaspala v Gospodu Neudauerjeva mama, mati gosp. Matije Neudauerja, župnika pri Sv. Lovrencu v Slov. Goricah. — Na Brezjah je odšel h Gospodu po večno plačilo Njegov zvesti služabnik župnik-zlatomašnik g. Ignacij Fertin. — Na Boh. Belu je zapustil solzno dolino 85 letni Anton Kelbl. — V Svetini nad Celjem je zapustil ta svet bivši župan Zimšek Franc. — Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je odšla v večnost po plačilo Julijana Jarc, dolgoletna gospodinja v župnišču. — V Rogatcu sta umrla 65 letna posestnica Don Bosco Margareta in 75 letni prevzitar Štabus Mihael. — V Dolenjem Logatcu so djali v grob 87 letnega Matevža Gorjanca. — V Št. Ilju v Slov. Goricah so pokopali 85 letnega Matijo Bračka pd. Pokleža. — V Ljubljani so umrli: Amalija Šeber roj. Cvek, vdova po poštnem upravniku v Domžalah Vilma Ambrožič roj. Gestrin, železniški inšpektor v p. Josip Malik in veleposestnik Adolf Galle. — Naj počivajo v miru!

d Najstarejša žena v Jugoslaviji, 112 letna Kata Pucanič je umrla te dni v Županji v Slavoniji.

RAZNO

Cenjene poverjenike prosi uprava da jej takoj s koncem meseca pošljejo zaznamke o vplačilu naročnine. Ti zaznamki so zelo važni za slučaj požarne nesreče.

d Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Francu Peru, kapetanu v p., Ljubljana, Majstrova ulica št. 14. Priložiti znamko 3 Din za odgovor.

d Zanimiva razprava se je vršila te dni pred okoliš kot prizivnim sodiščem v Ljubljani. Franc Tavčar, župan na Rakeku je tožil radi razžaljenja časti šolskega nadzornika Stravs iz Logatca. V tožbi je župan navajal, da se čuti razžaljenega, ker je izjavil nadzornik Stravs na občnem zboru logaške okrajne organizacije jugoslov. nacionalne stranke, 1. da vodi odbor te organizacije perkamadenarsko politiko in 2. da je on, to je župan Tavčar denunciral Stravs, češ, da je politično nezanesljiv. Okrajno sodišče v Cerknici je gosp. Stravs obsodilo radi obeh očitkov. Prizivno sodišče v Ljubljani pa je g. Stravs zaradi perkamadenarske politike obsodilo pogojno na 100 Din denarne kazni, glede očitka denuncijantstva pa ga je oprostilo.

d Pometamo dalje, dokler je še kaj zimskega blaga. Velour barhent 7 Din, flanela 5.50 Din, volneno 16 Din, snežke 20 Din itd. Stermecki, Celje.

d Konec povesti o žlikrofi. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem se je končala oni dan zanimiva obravnava. Poštni ravnatelj dr. Tavces, doma iz Idrije, kjer so žlikrofi narodna jed, je tožil poštnega uradnika Hinka Fajdiga radi razžaljenja časti. Ker je g. Fajdiga g. direktorja pri neki priliki »počastil« z žlikrofom, je bil obsojen na 420 Din denarne kazni ter na delno povračilo stroškov kazenskega postopanja. Glede ostalih točk obtožbe je bil g. Fajdiga oproščen.

d Lovsko-prodajna organizacija »Divja koža«, Ljubljana, velesejem, priredi dne 28.

verjamemo, saj je novi kmetijski minister g. dr. Jankovič sam odličan zadrugi delavec. Prepričani smo, da ima resno voljo, ne pa kakor prejšnji režimi, ki so imeli za zadrugištvo pač dovolj lepih besed, a s svojimi dejanji so mu nametali dovolj hudih polen pod noge. Gosp. Jevtič je dejal: »Mi moramo povzdigniti našo vas, pomagati zadrugištvu kot gospodarsko socialnim organizacijam in vsem zadrugiškim oblikam, kar bo eden izmed ciljev gospodarske politike kr. vlade.«

V tem pogledu bi radi podali sami nekaj smernic. Pred vsem nujno potrebujemo nov, za vso državo enoten zadrugi zakon, a nedvomno bi bilo stokrat bolje, če ga nimamo kot pa da bi dobili slabega. Naše zadrugištvo ima že leta in leta izdelan dober načrt takega zadrugi zakona, zato upravičeno pričakujemo, da se vlada ne bo zamujala s sestavljanjem svojega načrta, temveč da bo prevzela kar načrt zadrugarjev samih tudi za svojega.

Kdor zasleduje zborovanja naših zadrugarjev, bo uvidel na prvi pogled, kako resno jemljejo svoje naloge in kako premišljene predloge stavljajo za ozdravitev vsega našega gospodarstva, zlasti kmetijskega. Toda vsa njih prizadevanja so bila doslej le glas vpijočega v puščavi, kajti dosednji režimi se na vse predloge naših zadrugarjev niso prav nič ozirali, temveč so pogosto naredili še naravnost nasprotno, kar so zahtevali zadrugarji. Če hoče vlada tedaj zadrugištvu in potem njega vsemu kmetijskemu stanu res pomagati, potem ji ni treba drugega, kot vzeti v roke sklepe zadrugiških zborovanj in jih izvršiti.

Najnujnejša je pomoč našemu kreditnemu zadrugištvu, ki je desetletja poslovalo v ogromno korist kmeta. Njegovih poslov ne more nadomestiti prav nobena druga ustanova, najmanj pa kake privilegirane banke. Zato je nujno potrebno, da jim pomaga vlada iz sedanjih denarnih stiske. V to svrhu je treba takoj izpremeniti vso državno denarno politiko in vso dosedanje smer državnih ali napol državnih denarnih ustanov, kakršne so Narodna banka, Poštna hranilnica, Privileg. agrarna banka, Hipotekarna banka i. dr. Takoj in za vsako ceno ter z vsemi sredstvi je treba preprečiti, da bi te ustanove še nadalje odtegovale gotovino našemu kreditnemu zadrugištvu, namesto da bi ga v slučaju potrebe ravno podpirale in zalagale z njo. Dosedanja politika teh ustanov je povzročila, da kmet sploh ne more priti več do kredita, čeprav ga ravno danes najbolj krvavo potrebuje.

Od srca pozdravljamo seveda tudi izjavo gosp. finančnega ministra, v kateri je priznal

Ministri in voditelji Male zveze, g. Jevtič, Beneš in Titulescu so se nedavno srečali v Ljubljani, kjer so imeli važno posvetovanje. Na sliki vidimo vse tri gospode ministre v krogu radovednih časnikarjev.

sedanje »davčno pretiranost«. Želimo in pričakujemo pa seveda, da bodo tem besedam sledila tudi dejanja, to se pravi, da bo spravil davke v sklad z resnično plačilno možnostjo prebivalstva. Kmet sedanjih davkov že par let kratko in malo ne zmore in če jih še plačuje, gre to v občutno škodo njegovemu gospodarstvu, ki je postalo zato omajano že v svojih temeljih. Toda poleg neznanih davkov so še tri druge rane, iz katerih danes tako občutno krvavi kmetiško telo. Te so:

1. Previsoka obrestna mera kmetijskih dolgov.

2. Prenizka cena kmetijskih pridelkov.

3. Previsoka cena kmetijskih potrebščin.

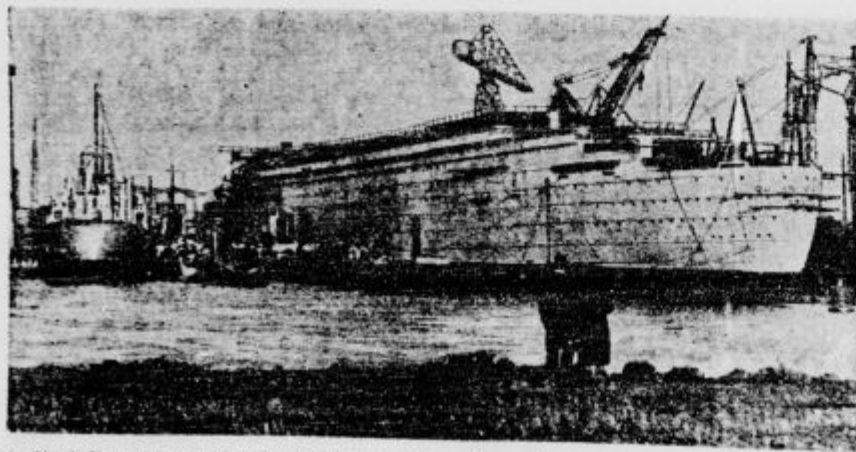
Pred kratkim smo že v našem listu poudarili, da je zakon za odplačilo kmetijskih dolgov, ki ga je izdal prejšnji režim, za našega kmeta sploh brez vsake vrednosti, kajti še 2—3 odstotne bi naš kmet danes le težko zmogel, nikar pa take, kot jih predvideva navedeni zakon. Neobhodno je zato potrebno, da vzame vlada takoj to vprašanje čisto na novo in na novih temeljih v pretres. Pred kratkim je vložil neki srbski poslanec v narodni skupščini precej dober tak zakonski predlog in več kot zanimivo je, da so ga podprli samo trije današnji slovenski poslanci, dočim se drugi očividno za taka pereča vprašanja sploh ne brigajo.

Predaleč bi zašli, če bi hoteli že tu pravljati podrobneje še o pocenitvi kmetijskih potrebščin in podražitvi pridelkov. Dobro vemo, da tega tudi ni mogoče doseči čez noč. Za to bo treba mnogo in dobro premišljenih ukrepov, pri katerih bi nujno moral sodelovati tudi kmet sam. To je pa mogoče le potom zakonitih stanovskih organizacij to je — zbornic. Če se hoče torej vlada res lotiti reševanja propadajočega kmetijskega stanu, je nujno potrebno, da ustanovi že tako dolgo zahtevane kmetijske zbornice, a tudi za te velja isto kot za zadrugi zakon. Vrednost bodo imele le tedaj, če bodo predstavljale resnično zastopstvo kmetov, ne pa kakor so n. pr. današnje Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki predstavljajo le zaupnike prejšnjega režima, ki jih je imenoval.

Že iz tega, kar smo v tem kratkem članku povedali, je razvidno, da naloge gosp. Jevtiča nikakor niso lahke in ne majhne. Težko bo popravljati usodne napake, grehe in zamude dolgih let, toda prepričan naj bo, da ga bo iskreno podpirala vsa javnost, če bo pokazal vsaj resno voljo, da jih začne reševati.

Posarje se je vrnilo k Nemčiji

Je to majhna, a zelo gosto naseljena deželica, ki ima nad 800 tisoč prebivalcev. Zemlja je prepolna bogatih zakladov, premoga, železa itd., zato je tam industrija močno razvita. Po končani svetovni vojni je morala Nemčija kot premaganka poleg nešteti drugih kazni sprejeti nase tudi to, da so velesile Posarje za 15 let odvzele Nemčiji in jo kot samostojno državo upravljale. Po 15 letih naj bi ljudsko glasovanje odločilo, ali se dežela vrne Nemčiji, ali jo dobi Francija, ali pa naj ostane za vedno samostojna država pod varstvom Društva narodov. Priprave za to glasovanje so bile ogromne. Cel svet se je za izid zanimal. Bati se je bilo namreč, da svobodoljubni Posarčani ne bodo hoteli v hitlerjevsko Nemčijo, o kateri so zadnje mesece toliko grenkega slišali. Toda ljubezen do nemštva je zmagala. Z velikansko večino so glasovali za Nemčijo. Sedaj svet čaka, kaj bodo Nemci naredili s onimi, ki so glasovali proti njim.

Največja ladja na svetu bo angleški parnik »Queen Mary«, ki bo obsegala 70.000 ton. Sedaj je dograjena že toliko, kolikor jo kaže podoba.

PO DOMOVINI

Cerkev sv. Družine v Mostah

Moste pri Ljubljani so velika občina s kakimi 7000 prebivalci, nimajo pa svoje župnije. Že pred petimi leti se je tam ustanovilo društvo za zgradbo župne cerkve, ki bi bila posvečena sv. Družini. Začelo hodi ob nedeljah v Moste opravljati dopolnilno službo božjo duhovnik iz Ljubljane. Toda tamkajšnja karmeličanska cerkva na Selu je za tako množico že premajhna. Vedno bolj se čuti potreba lastnega dušnega pastirja in lastne župne cerkve.

V nedeljo, 13. t. m. je imenovano društvo na slovesen način praznovalo god sv. Družine. Dopol-dne je g. prošt Ign. Na dr. h. imel slovesno pontifikalno sv. mašo, popoldne ob 4 pa je zbrane Moščane v Ljudskem domu obiskal sam g. knezoškof dr. Rožman in povedal v kratkem to-le: V Moste pošlje v kratkem posebnega duhovnika, ki bo tu opravljati dušno pastirstvo. Društvo mu je že pre-ekrbelo streho. Sedaj bo treba še strehe sv. Dru-

žini, patroni bodoče župnije. Ker bo bodoča moščanska župna cerkev prva slovenska župna cerkev na čast sv. Družini, naj ta cerkev postane zaob-ljubljena cerkev vseh slovenskih družin. Gospod knezoškof misli, da bi predvsem vsi slovenski že-nini in neveste, ko si ustanavljajo svojo družino, ob tej priliki darovali najmanj 10 Din ali pa več za to cerkev, da bi Bog dal srečo njihovim družini.

Te besede prevzvišenega nadpastirja so za vse slovenske družine hudo pomembne. Naj bi vsi slo-venški narod pomagal graditi prvo božjo hišo na čast sv. Družini, ko so Moste same na sebi reven kraj, ki bi same od sebe kaj takega le težko zmogle. Kdor bi že sedaj hotel kaj darovati v ta namen, ki se mora čimprej izvesti, naj pošlje na naslov: Cerkevno društvo za zgradbo cerkve sv. Družine v Mostah pri Ljubljani. Lahko pa pošlje kar Domoljuba, ki bo denar že oddal na pravi kraj. Torej, sveta Družina kliče!

Z odra.

(Smartno pri Litiji.)

Meškov božični misterij »Henrik, govavi vi-tez« je zajel kar vse slovenske odre. Tudi pri nas smo ga videli v nedeljo. Kako zna naš Meško vzga-jati in klesati človeška srca! Naj bi ne bilo pač ni-kogar, ki bi tega misterija ne videl! V nedeljo ga bomo spet vprizorili. Pridite!

Razno.

(Sv. Križ pri Litiji.)

Še od nas se moramo enkrat oglasiti v »Do-moljubuc. Najprej se moramo pobahati, ker smo postali močnejši, naša občina namreč. Prikloppi! so naši še določno občino. S tem je pa bahanje že pri-kraju, tem več pa imamo žalostnega povedati. Kmetije pri nas propadajo. Vsako nedeljo nam ob-činski sluga razlaga in zabija, kaj in kdaj bo treba zopet plačati davke in zopet davke. Kar od-dahnili smo se, ko smo slišali, da je sedaj dolž v Belgradu zapihala drugača sapa in da se priznali,

da je davčno breme bilo doslej previsoko. Prav za-res je bilo previsoko. Dohodkov nimamo nikakrš-nih, kajti vse, kar pridelamo ali priredimo, je brez-cene. Nekaj mora ostožnosti in obupa leži nad na-mi. Kaj bo z našim gospodarstvom? — Naša mla-dina se nam kvari. Odteguje se vplivom cerkve, zato gre z njo marsikje navzdol. Včasih smo imeli katoliško prosvetno društvo, ki je nudilo mladini močno oporo za življenje. Danes ga ni več, v veli-ko škodo nas vseh. In vendar bi bilo posestno v da-našnjih časih tako zelo potrebno!

Dve nesreči v gozdu.

(Cerknica.)

Zadnji teden sta obiskali vas Osredok pri Sv. Vidu nad Cerknico dve veliki nesreči. V gozdu so dvigali s pomočjo novega dvigala les iz prepado-v, pri čemer se je smrtno ponesrečila 17 letna Brzek Franciška. Dvigalo, ki so ga letos prvič začeli upo-rabljati, da bi si delo olajšali, je udarilo dekle tako nesrečno po glavi, da ji je počila lobanja. Dekle se je nezavestno zgrudilo. V par dneh po poškodbi je

spoda »kneza« prav po domače: »Še v po-stelji, lenoba!« A Didje je bil pravkar »knez«. Zato pomeri Mališ od temena do pete: »Kaj gori Pariz? Kregate me kakor smrkavega poba.« Mališ se sili na prijazen nasmeš: »No, no, gospod doktor! Deset je že. Odkar smo zamotani v tako važne opravke, ne spim več. Premišljuje samo, kdaj za-čneva z Zalko novo življenje. In pa rad bi vedel, kako ste odpravili pri Furtinovi in pri kreginji!«

Didje zazeha in se pretegne leno: »Gos-pod Furtin je moj prijatelj. Grofica in njen sin sta me sprejela ljubezljivo, postal sem večeraj hišni zdravnik. Verbana je spodila kneginja. Namignil sem ji, da ni čisto go-tovo, je-li lepa Jadviga njena hči.«

»Ste kaj govorili o snubitvi?« vpraša Mališ.

Didje ga premeri: »Vidi se, gospod Ma-liš, da ste vajeni občevanja z ljudmi, ki na-stavljajo nož na vrat. Za vraga! Za prvi na-pad je dovolj to. Ko grem od kneginje, ome-nim tako mimogrede na sprehodu grofu Pa-vlu Verbanovo srečno ljubezen.« Zadovoljno se pretegne Didje.

»Kaj pa, če se nista bila in ne pobila ona dva?« podvomi Mališ. »Kako misli raz-krinkati gospod Furtin lopova, ki igra gro-fa!«

»To mi pove na veselice, ki bo pri grofici čez teden dni. Takrat pride neka oseba, ki posveti Pavlu v Bastiljo.«

»Od kod naj vzame Furtin gorečo bakljo, da jo vrže pod noge sleparju?« še vedno dvo-mi Mališ.

Didje se zakrohoče: »Glej, kako pesniški je naš mali! Kje ste vendar iztaknili to »go-rečo bakljo?«

»Tudi mi smo brali pesnike,« se ponosno odreže Mališ.

umrla, ne da bi se še kaj zavedla. — Druga nesre-ča se je odigrala prav tam nekaj dni pozneje. Ja-nez Umeek iz Kravne peči, znan lovec, ugleden po-estnik in gostilničar, je šel pogledat v Osredok nove naprave za dviganje lesa. Ker je bilo v gozdu zasneženo, je izgubil smer. Stopil je predaleč — na rob prepada, pri čemer mu je spodrsnilo in je zdrčal kakih 80 m globoko. Pri tem si je trikrat zlomil desno nogo, enako tudi več reber ter dobil poleg tega še hude notranje poškodbe. S težavo so ponesrečenca spravili iz globine in ga napol zmrz-njenega v hudih bolečinah pripeljali k sorodnikom, odkoder so ga spravili v ljubljansko bolnišnico. Obema ponesrečencema je nudil prvo pomoč zdrav-nik dr. Pintar iz Cerknice.

Cerkveno življenje.

(Kamnik.)

Dva lepa praznika imamo v adventu vsako le-to, drugega za drugim v naši župni cerkvi, 8. de-cembra praznik cerkvene patronke Marije Brezma-dežne, 9. decembra pa dan celodnevnega čiščenja. Dasi je bil koncem oktobra sv. misijon, so se ver-niki vendar v lepem številu udeleževali cerkvenih govorov in sv. zakramentov. Posebno pa je bil po-svečen praznik Brezmadežne naše mladini. Zju-traj so imeli fantje in dekleta skupno sv. obhaj-i-lo, za katero jih je v lepem govoru pripravil g. superior Alojzij Pohar, popoldne pa je bilo ob pol-ni cerkvi sprejetih v Marijino družbo 12 fantov in 20 deklet. Ob tej priliki je prepričevalno govoril g. dr. Vilko Fajdiga o pomenu in potrebi Mari-jinih kongregacij. Sprejem v družbo pa je izvršil g. dekan Matej Rihar. Naj blagoslovljata Bog in Ma-rija delo v kongregaciji!

Razno.

(Višnja gora.)

Še nedavno bi bil moral teči, vsaj tako so pra-vili, kdor bi Višnjanom oponašal polža. Danes se jim prikupi, saj je »Polževo« še ponos ne samo emušarskega kluba Polž, ampak vseh pristnih Viš-njanov, ki upajo, da se bo njihovo dosedaj tako enolično življenje počelo v vsakem oziru, ne iz-vzemši v gospodarskem. Daj Bog, da jih upanje ne bi goljufalo! — K časopisnim poročilom o sprej-mu g. knezoškofa in drugih gostov na kolodvoru na dan blagoslovitve emušarskega doma na Polže-tem pripominjamo, da je prevz. g. škofa in ostale visoke goste najprej pozdravil g. župnik Vidmar, igrala pa je godba Prosvetnega društva. To resnici na ljubo, da ne bo kakšega nesporazuma. — Kot

Zgode in nezgode slikarja Verbana

Priredila Lea Fatur

(Nadaljevanje.)

Vročega poletnega dne se napoti Belec k vdovi. Hotel je biti na jasnem. Vdova pa položi punčki v široko zibel in naroči Belec, naj ju varuje. Ne da bi ga poslušala, odide na morje. Dvignila se je nevihta in vdove ni bilo. Belec pusti otroka in teče k ribičem, da grede vdovi na pomoč. Nevihta mine, ribiči pripeljejo vdovo mrtvo. Prav ta čas pridrda kočija. Kneginja in Suzana hitita v koč. Knez je bil umrl v prognanstvu, kralj je vrnil kneginji posestva in hitela je k otroku. Na potu vzame na voz mlado ženo. Beseda da besedo in prišle sta do tega, da imata obe otroka pri isti ženi. Suzana je bila izteknila v Parizu zapeljivca, hodila je za njim, a on se ji je skrivaj. Na begu pred njo je začel pod voz, ki ga je strl. Suzana je ostala v službi, da zasluži kaj denarja.

Obe materi planeta k zibelki. Prva vzame kneginja »rdečo kapico« v naročje, za njo dvigne Suzana »modro kapico« in zakriči: »Dete je mrtvo...« Suzana trga kneginji ži-vega otroka iz naročja. Ženi sta se prepirali in vprašali slednjico Belega, čegav je mrtvi otrok. Belec ni dal odgovora in nihče v vasi ni vedel kaj povedati. Ženi bi bili skoraj raztrgali otroka, ko bi ne prišla Belec re-šilna misel: »Zakaj bi ne bil otrok obeh?« Zato vodi kneginja Suzano povsod s seboj...

Didje leži in se vozi v mislih v šestero-ypreženi knežji kočiji, se pripelje na dvor... Fz-trami ga ime »Mališ«, pogleda debelo, vidi Petra in tajnika Emušetov, ki kara go-

»Vidim,« se norčuje Didje. »Vendar ne vem še, dobri moj prijatelj, kdaj prižge Furtin to bakljo resnice ali »gorečo bakljo«, kakor pravite vi, ki naj jo vrže sleparju pod noge.«

»Torej mislite čakati ves teden?« sitnari nepočakani Mališ.

»Z vašim dovoljenjem, gospod Mališ, po-čakam, da vidim, kako bo palila goreča bak-lja,« se norčuje Didje. Mališ skoči kakor da je na zmehet.

Didje se zresni: »Mi vendar ne zamerite, če sem dobre volje, ko sem ugnal Verbana in naredil prvi korak v knežji dvor! Zakaj niste dobre volje? Kako stojimo z Radom? Je pospravljen?« Strastna jeza spadi Didje-ru obraz. Mališu se zasveti v lisičjih očeh. Vrne se smehljaje k postelji: »Saj to je. Ne pustite me do besede. Neuk človek je vedno na dobičku, če posluša učene moše.«

»Za vraga!« kriči Didje, »ven z besedolj-«

»O, kako se vam nanekrat mudi, dragi gospod! — Vedno sem vam rad uslužen, to veste sami. Dobil sem dva močna in zaneslji-va moža in jima tako nekako namignil, da je tisti mali deželanček tako nekoliko v na-potje. Naš Robert pa to izve — ne vem kako — in prepove prizadeti fantku kaj hudega. Kaj sta imela, ne vem. Fantek je iztaknil na-šega Roberta, ki se je skrivaj pred njim, in ga ubil vpricho tovarišev...«

»Pri peklul!« se čudi Didje. So potem ubili Rada?«

»Jin je prepovedal Robert. Družba ima veliko zgubo. Golobček se je vrnil v gorko gnezdo...«

»Kaj nimaš drugih mož?« sikne Didje.

»Mališ sede in sklene roke: »Ne zdi se mi pravi čas... Nekaj preganja naše ljudi... Moramo biti previdni... Zginilo je na ne-pojasnen način nekaj udov, pa samo takih, ki so se javili, da so bolni. Kakšna zdravlje

uvodno pripravo na evharistični kongres so se vršile od 1. do 8. decembra duhovne vaje za fante in dekleta. Presenetila je disciplina in vztrajnost fantov. Pri skupnem sv. obhajilu smo jih našli okoli 140! Vsaj sto od teh, upamo, se bo udeležilo tudi evharističnega kongresa. — Prosvetno delo se poživlja. Godala se zopet svetijo in kakor že omenjeno, je godba po dolgih letih že nastopila z razveseljivim uspehom. — Za krasno uspelo duhovno igro »Teofilus«, ki jo je priredila fantovska kongregacija 8. decembra, je sledila o božičnih praznikih sijajna igra »Trije Kralji«. Splošna sodbja je bila ta, da sta bili to najlepši igri, kar jih je kdaj nudil naš oder. Torej: Smuk! — po navzgor, ne navzdol!

Gorelo je.

(Vranja peč.)

V noči 8. januarja, malo pred enajsto, sta v spodnjih Palovčah pri Spanu hkrati zažela goreti hiša in skedenj. Prvi je zapazil ogenj Golob, ki je v hipu skilical iz trdnega spanja svoje sosedo. Le iz hiše, ki je bila v plamenu, ni prišel nihče, ker je bila prazna. Plat zvona je kmalu oznanil Palovčanom, da gori; in ko bi trenil, je bilo vse polno ljudi okrog ognja. Sreča v nesreči je bila, da je bilo mirno in da so bile strehe pod enoeno odelo. Tako sta pogorela samo hiša in skedenj, ki sta pa bila oba prazna; le v skednju je imel Voglar nekaj sena spravljene. Nobenega dvoma ni, da je nekdo nalašč zakuril. Enkrat prej je že nekdo poskusil »svojo srečo«. Kalji prejenja lastnica te hiše, iz katere se je nedavno izselila, je našla neko jutro v skednju slamo in predivo, oboje namočeno s petrolejem. Srečni slučaj je takrat obvaroval Palovčane velike nevarnosti. Od takrat so bili vsi vedno v nekem strahu, ki mu je zdaj konec.

Lepa prireditel.

(Bela cerkev na Dol.)

Pri današnjih težkih razmerah, pri pehanju za zaslužkom, predvsem pa pri visokih takсах in drugih ovirah je marsikaj življenje na odru usahnilo. Čelo in veselje v naših belih domovih po deželi, ki je toliko pomena za duhovno rast našega naroda je na tolikih mestih prenehalo. Iz zapuščene Bele cerkve ni mnogo slišati. Tudi na Treh kraljev ni bilo mnogo hrupa, čeprav so imeli v Prosvetnem domu igro: sv. Julija. Tiho in skromno so se dekleta vadila in pripravljala na odru, po litanijah pa so na »Mali Božič« odprla na stečaj vrata Prosvet. doma in povabile staro in mlado k predstavi. Mnogo jih je prišlo. Eden naših študentov je najprej

igro razložil. Iz rimske dobe jo je prestavil v današnji čas: s to igro so namreč dekleta Marijine družbe napravile prvi korak za pripravo na evharistični kongres. Duhovna igra — duhovno življenje, in na kongresu — izliv duhovne radosti. Tako je, in na kongresu so se igralke poglabile v svoje vloge, da so bile marsikateri oči sozne. Zdi se, da je to lep korak naprej, da so pravočasno zaklicala naša dekleta, da bo kmalu kongres Kristusa Kralja, da so tudi na ta način lepo pričele s pripravo. Upamo, da to ni bil klic umirajočega, ampak klic življenja, klic Katoliške akcije in da je bil začetek dela, ki mu bo še marsikaj sledilo.

† Jože Stare

(Babna gorica)

Dne 29. decembra 1934 je odšel k večnemu počitku v visoki starosti 75 let v Babni gorici pri Ljubljani živeči posestnik Jože Stare. Bil je posebno znan starejšim lovcom kot dober lovec in tovariš. Marsikateri starejši Ljubljančan ga je poznal kot velikega humorista in prijatelja prirode. Pokojni ni bil samo dober lovec, ampak tudi dober družinski oče in naročnik in čitatelj našega lista skoraj dvajset let. Naj v miru počiva!

Iz dolejških Benetk.

(Kostanjevica.)

»Boje je postal jako podjeten. Saj bi skoraj »Domoljubu« vojno napovedal v »Prelomcu«. No, narod dobro ve, kje so njegovi pravi prijatelji, in če se kaže zadnje mesece zanimanje za »Boje«, so vzroki temu drugje kot v sami vni za neko organizacijo, ki se zaenkrat še nima kaj prida pohvaliti s svojim delom za narod. Če »Boje« hoče imeti sploh kako bodočnost, naj nikar ne stopa v nasprotje s tistimi osebnostmi, ki so Slovincem že z delom dokazali, da so njihovi pravi in nesebični prijatelji. Ker naši ljudje pričakujejo od »Boja«, da bo svoje delo usmeril v tem smislu, zato je bila ustanovljena tudi v Kostanjevici ta organizacija, katere ustanovni občni zbor se je vršil v nedeljo, 6. januarja v navzočnosti glavarja g. Čuša. — Po

daljšem zastanku se opet prične igralna doba v župni dvorani in bo prva prireditelj za vso javnost v nedeljo, 20. januarja po večerašnjem. — Sredi debele zime smo doživeli požar, ki je vpepelil zadnjo leseno, a slamo krito hišo, ki je bila oslanek nekdanje lesene in slamnate Kostanjevice. V naglici so rešili, kar se je iz goreče hiše dalo odnesti, gašilci so pa z linokoto zastavili ognju pot naprej, ker je vse pokrito s 30 cm debelim snegom. Tudi vreme je bilo popolnoma mirno. Nekajkrat je prišla v stoletjih voda v vas v to hišo, a končal jo je pa le ogenj. Hiša in pohištvo je bilo zavarovano.

Napredujemo.

(Drenik pri Škottijci.)

Ceprav je silna kriza za denar, se je naša vasica v zadnjih letih zelo spremenila. Nedavno so bile še vse strehe pokrite s slamo. Sedaj smo eden za drugim nadomestili slamo z opeko, kar da vsi čisto drugo lice. Tudi občinska pota smo izboljšali, kolikor smo mogli. Trdi kamen nam delo zelo ovira. Občina nam je dala v podporo eno kilo smodnika. To je neznansko malo, a hvaležni smo tudi za to drobtinico. Če bi hoteli vsa pota spraviti v red, bi potrebovali poleg lastnega dela vsaj še 5000 Din gotovine.

To in ono.

(Primskovo pri Litiji.)

Letos pa je narobe svel. Na Gorenjskem nimajo skoraj nič snega, pri nas ga je pa toliko, da ne vemo kam z njim. 38 cm je že visok, pa se nam še obeta. Mraz pa tudi pritiska, da je jo! Okrog 10 stopinj pod ničlo se suše. — Tudi smrt si je najbrž že nabavila smučke, ker že nekaj časa je ni bilo več k nam. Kar zdravstvenje naj, saj brez nje tudi lahko živimo. — Ej, kmalu bi bil pozabil! Na Primskovem imamo sedaj dve učni moči. G. Šolci upravitelj je dobil še eno pomočnico iz Ljubljane. Pa je bilo tudi zelo potrebno, ker 130 šolskih otrok je za eno učno moč le preveč. Sedaj se bo delo delilo in upajamo, da bo tudi več uspeha. Gospodinci učiteljci pa želimo, da bi se kmalu privadila naših hribov in bila srečna in zadovoljna.

Igra

(Hrastje—Kranj)

Z velikim uspehom je igralo društvo »Rdeči križ« 6. januarja v »Martinekem domu« in 9. decembra v Hrastju igro po znani Jakličevi povesti »Janez v Visokogor«, katero je dramatisiral pod imenom »Ljubavi cvet je zamorjen« naš rojak in

Jim zapisujete, da zginjajo kakor večerne sence? Saj ne rečem, da jih ubijate vt. Vsaj truplo bi se kje našlo. Didje meži bled in nem in skriva glavo v blazino. Misli na moža, ki jih pošilja v klančino, in spravlja denar... Pa Mališ gotovo še ne sluti ničesar in Didje najde izgovor: »Gotovo se nisi pomiril mojega očeta in javil nas je policiji...« Mališ prebledi — odgovor mu presteže sluzka, ki javi upravitelja grofa Furtina.

»Kaj mi hoče ta zoprni človek?« se prestraši Didje.

»Kaj vam hoče?« se čudi Mališ. »Napravite se, jaz se skrijem za posteljo. Če bo treba, me pokličite.«

Didje se naglo obleče. — Ko hoče pozvoniti, treščil vanj jokajoč glas: »Pustite me! Saj sem njegova mati!«

Didje pozabi na Mališa in na upravitelja, krične: »Pustite gospo noter! in presteže trepetajočo ženo v stol. Trepetajoč stoji pred njo, in ugiba: Mališ je govoril z očetom...« Mati upre oči vanj in vpraša, kakor da bi umirala: »Kje je oče?«

»Jaz — ne — vem!« zajoka Didje v strašni slutnji. Kakor bi besede trgala iz prs, pripoveduje mati: »Neki večer odide... prosim ga, naj ostane doma... pa pravi, da je dobil pismo, da gre za te... Vrnil se ni — prinesel so — mrtvega... Potegnili so truplo iz Sene... Prihajam od njega — mrtvega, da ti povem, kaj vse je storil zate mož, ki si ga ubil.«

»Ne jaz, mati,« vije Didje roke, »pri Bogu! Ni bila moja volja, mati!...«

Ko si zrastle se spomni, da bi ti utegnulo škodovati zločinsko ime pravega očeta. Dal ti je svoje pošteno ime, šolal te je — zločinske krvi pa ni izbrisal s tebe. Tvoje pravo ime je...«

»Dovolj je sramote...« zakriči Didje, ko se v strahu spomni, da posluša Mališ.

»Ne! Ime!...«

Krik, strah in pretresljiv se izviže nenkrat ubogi ženi... »On!« krične in pade vznak. V zrcalu, ki je visel njej nasproti, je bila zagledala človeka, ki je prišel za njo z dvignjeno roko, kakor da ji brani izgovoriti ono ime. Didje skoči k materi, jo dvigne, zavpije: »Mrtva!...« in se zgrudi poleg nje. Tiho odide upravitelj; bil je on, ki je prestrašil Didjevo mater. Tiho odide tudi Mališ, na ustih zloben nasmeh: ne bo ga zažakaval več visokorodni sin poštenjaka.

Duša ustvarjena po božji podobi, ohrani vse čase odsev božje lepote. Nj ga človeka, ki bi bil v duhu duše slab. Iz najbolj zaprtega sren zaplami žar kesanja, želja po vrnitvi k Bogu. Ob mrtvi materi sklene Didje, da zapusti Pariz in se loti drugje poštenega dela. Zapre se v sobo, ki je videla materino smrt, in ne pusti nikogar do sebe. Da bi bil imel takrat dobrega prijatelja ob strani... Osmi dan pridra skozi skrita vrata Mališ. S studom ga motri Didje. Zdi se mu kakor kača. Kaj ni živel poprej kakor v raja? Zakriči in pokaže vrata: »Ven! Ne maram poslušati!«

Mališ se ne gane, ampak vprašuje: »Zakaj me podite?«

»Se vprašaj?« se dvigne Didje preteče.

»Vem, da vam vznjaja moje telesce neprijetne spomine. Tudi meni ni ljubo... Stori sem vse, kar mi je bilo mogoče...«

»Dovolj,« grmi Didje, »ne govori o zločinu...«

»Ki sem ga zakrilil, da vam ustrezem,« se izgovarja Mališ.

»Pri Belcebubu!« zbesni Didje. »Sem ti mar naročil, da ubij onega stareca?« Mališ se izgovarja z Robertom in nevarnostjo. Didje ga sune v vrata. Mališ si otipava boleče rame in toži: »Grem. Nisem vam rad prišel pred oči. Tudi jaz sem človek. Toda novice so važne. Emušetov je mnogo bolnih...«

»Kaj meni mar!«

»Tako? To vam ni nič mar?« Reveži že počakajo kaj? Se druge novice... Vam ni nič mar, da adari Furtin Pavla sam in dobi Verban lepo knezinjo? Hočete izpreči? Dobro! Mi vam ne moremo vzdrževati poslov in bi se. Z Bogom!« Mi je zelo žal, da sem vas motil. Mališ se ustavi pri vratih in zaključila: »Ste me klicali, drugi doktor!«

Nel je zadirčen Didje, v katerem se bori želja po poštenju s strahom, kaj bo, če zapusti Emušetov: slabo stanovanje, slaba hrana, hodil bo peš, prijatelji ga ne bodo pogledali... Tu pa se mu ponuja premoženje. Pa je že tako: težko človek zgredi krivo pot. Didje se ustavi pri mizici in pogleda zavitek — vabilo na veselico pri Furtinovi. Nehote reče: »Sem bil pozabil!«

Živahno poprime Mališ: »Nocoj razkrinkaj gospod Furtin Pavla. In mi! Kaj naj naredimo?«

Didje zmečka vabilo in se odločil: »Sedi in povej, kako misliš!«

Mališ poskoči in zleti v nastančaj: »Saj sem vedel, da ne boste držali mule...«

Didjeru se zablika v očeh: »Molči! Čuvaj se! Povem ti: če me spomniš samo s pogledom tega, kar si videl in slišal, te zadavim kakor mačka.« Mališ pomodri in se zgrubi. Zdi se, da ga Didje zaničuje in sovraži. Pomisli, kako bi ga zadel v živo: »Kje naj začnem? Najbolj čudno je to: dvoboj se ni vršil in Pavel je obiskal se tisti dan Ver-

župljan g. Pavel Bobnar iz Senčurja. Ker so vlogi dobro zasledene, občinstvo pa se zanima za to res lepo kmečko igro, ko društvo »Rdeči križ« ponovi v nedeljo, 20. t. m., točno ob 4. Predprodaja vstopnic v knjigarni »Ilirijac« v Kranju in pred predstavo pri blagajni v »Ljudskem domu«.

Gibanje prebivalstva

(Lipoglav pri Šmerju-Sap)

V župniji, ki šteje 491 prebivalcev, je bilo rojenih 16 otrok: 10 dečkov in 6 deklic. Umrli so trije, in sicer dva odrasla in en otrok. Poročenih je bilo šest parov. Podelilo se je 5130 sv. obhajil. Pripomni se, da zaradi oddaljenosti od župne cerkve tretjina župljanov redno prejema sv. zakramente v dveh sosednjih župnijah. Za tako malo župnijo je to število sv. obhajil res veliko. Le vztrajno tako napreje!

Razno.

(Gora nad Sodražico.)

Malo se čuje od nas, a naj se sedaj ob koncu atariga in ob začetku novega leta oglasimo, da povemo, kako se gibljemo. Rodilo se je v fari samo 5 otrok, smrtna žetev pa je bila za našo faro kar prevelika, umrlo je devet ljudi. Med temi je bila tudi mati g. profesorja Ivana Prijatelja, dobra in skrbna mati svojim otrokom. Prikenjena je bila dalj časa na bolniško posteljo in Bogu vdana je zapuščila to solzno dolino. Dne 10. januarja letos pa je umrl najstarejši faran naše župnije, Stefan Gornik, v 95. letu starosti. Bil je več let cerkveni ključar in občinski odbornik. Do zadnje ure je skrbel, da bo ja vse pripravljeno za njegovo smrt. Naročil si je tudi rakev, tako, da ga je že čakala. Pravil je ljudem, da bo umrl na dan sv. Stefana, njegovega patrona, katerega je on posebno častil. Njegova želja mu v tem ni bila izpolnjena, naj mu pa sedaj sv. Stefan izprosi pri Bogu plačilo!

Ovaduštvo cvete.

(Tuhinjska dolina.)

Leto 1934 je bilo polno razburljivih političnih dogodkov. Čim živahnije je politično življenje, tem oostrejši so tudi politični boji, v katerih posamezne skupine zastopajo in branijo svoje nazore. Pa tudi politični boji imajo gotove meje, preko katerih nihče, ki hoče veljati za dostojnega, ne sme. Kdor v političnih bojih rabi nedovoljena sredstva, je moralna propalica ali pa duševno slabši. Možje, ki dajo kaj na svojo čast, se bore tudi na politič-

nih poljih s čestnim, poštenim orožjem. Pri nas, žal, ni bilo tako! Prišasti ene politične skupine so se v boju zoper drugo posluževali kaj radi ogabnega denuncianstva. O priliki občinskih volitev je na pr. nekdo ovadil svojega političnega nasprotnika oblastem, češ, da je žaljivo govoril o kralju in državi. Mož-pojenjak je imel zaradi tega velike neprilike s sodiščem, ki na take ovadbe proti osumljencem mora postopati. Pri razpravah se je ugotovila njegova nedolžnost; bil je oproščen. Kdo ga pa more oprostiti skrbni in stroškov, ki mu jih je povzročil umazani denuncianj? — Ob žalostni smrti našega dobrega vladarja je bila poškodovana žalna zastava na pošti v Šmartnem. Zopet se je dobil denuncijant, ki je obdolžil tega dejanja tri ljudi. Romali so v zapor, kjer so presegli dolge tedne, izkazala se je njihova nekrivda. Dva slica bila izpuščena iz okrajnih zaporov, tretji je pa moral v zapore v Ljubljano. Dobil se je namreč denuncijant, ki je tega tretjega obdolžil se nedovoljenih vzklkov zoper kralja in državo. V Ljubljani je bilo kmalu dokazano, da je denuncijant lagal. Njegova žrtev je pa le sedela dolge tedne v jetih. Kaj pravite, ali bi ne bilo prav, da bi denuncijantom vžigali kakšno erasno znameno na čelo, da bi se jim pošteni ljudje vedeli izogniti vsaj sto klafter daleč?

Nezaslišana hudobija.

(Dol pri Ljubljani.)

V noči na petek preteklega tedna je zlobna raka v Dolu in na Beričevem požgala spominske lipe, ki so bile vsajene v spomin blagopokojnemu kralju. Ne moremo drugače reči, kakor, da je ta zlobnež imel zopet namen denuncirati naše ljudstvo, ki je vdano kraljevskemu domu in državi in ga naslikati kot proslidržavno in separatiistično. Izrazil se je neka vidnejša oseba, da je to dokoka kultura. Mi tako kulturo odklanjamo in obojujamo, ter smatramo vsak tak krivičen oštek za lakšev. Želimo pa, da zlikovca čimprej izalede in kaznujejo, da ne bodo zopet nedolžni postali žrtev podlih ovadib.

Društvene vesti.

(Šmartno v Tuhinju.)

Koncem decembra je imelo naše izobraževalno društvo občni zbor, ki je bil prav dobro obiskan. G. župnik se je kot predsednik društva uvodoma spomnil žaložbe v Marseju, naka je podal poročilo o delovanju društva. Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen naš g. župnik, tajniško mesto je prevzel g. P. Jeras, blagajniško pa g.

RADIO

Program radiofonske oddajne postaje v Ljubljani od 17. do 24. januarja.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.50 Poročila, 18.00 Čas, plošče. — Četrtek, 17. januarja: 18.00 Kslofon (plošče), 18.20 Smuška ura, 18.50 Srbohrvaščina, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Prenos iz Beograda, 22.00 Radijski orkester. — Petek, 18. januarja: 11.00 Solška ura, 18.00 verstvih, 18.20 Radijski orkester, 18.40 Literarna ura, 19.00 Radijski orkester, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Klavirski koncert, 20.45 Slovenske narodne, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Radijski orkester. — Sobota, 19. januarja: 18.00 Radijski orkester, 18.15 Aktualnosti, 18.30 Radijski orkester, 18.50 Francosčina, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Zunanji politični pregled, 20.20 Kupleti, 21.20 Čas, poročila, 21.30 Radijski orkester, harmonika. — Nedelja, 20. januarja: 7.30 Kmetijsko predavanje, 8.00 Plošče, 8.20 Poročila, 8.30 Orgelski koncert, 9.00 Versko predavanje, 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve, 9.45 Plošče, 10.00 Delavsko predavanje, 10.30 Plošče, 10.40 Koroške narodne, 11.40 Otroška ura, 12.00 Čas, radijski orkester, 16.00 Spevoigra: Pri zlatem sodčku, 17.00 Nekaj veselih na ploščah, 17.30 Pevski zbor, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Čas, jedilni list, 20.10 Koroške narodne, 21.00 Radijski orkester, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Radijski orkester. — Ponedeljek, 21. januarja: 18.00 Mladina, dom in avtoriteta, 18.30 Plošče, 18.40 Slovensčina, 19.10 Pravna ura, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Čas, jedilni list, 20.10 Prenos iz Hubadove dvorane, 21.00 Radijski orkester, 21.30 Čas, poročila, radijski orkester, 22.30 Plošče. — Torek, 22. januarja: 11.00 Solška ura, 18.00 Otroški kotiček, 18.20 O medu, 18.40 Nemščina, 19.10 Par kupletov, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Ruska glasba, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Slovenske narodne, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 23. januarja: 18.00 Plošče po željah, 18.30 Pogovor s poslušalci, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nacionalna ura, 20.00 Prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

M. Zore. Tudi drugi člani odbora so srečno izbrani, tako, da se lahko nadejamo, da bodo društvo uspešno vodili. Novemu odboru želimo pri važnem izobraževalnem delu obilo uspehov.

bana. Didje plane kvitku in se čudi. Malš se posmejuje: »Drugi dan je prišla grofičina kočija po slikarčka in njegovo sestro in povabljen sta na nocojšnjo veselico. Tudi lepi deželanec...»

»Ni mogoče!« trdi Didje. »Odkod imaš to raco!«

Malš poudari: »Imam moža v palači, ki je pregledal seznam povabljenih. Ni nobena uganka če sprijazul Pavel svojo dohodno mater s sorodniki. Tako si prijatelj pripravlja. In najvažnejše: Gospod Furtin je šel včeraj v gostilno k »Rdečemu konju« in se sestal z gospo, ki je prišla z Martinika. Uganeč, kdo je!«

»Nemara dekle, s katero je bil zaročen prvi Pavel!« oživi Didje.

»Gotovo ji je pisal, da se hoče Pavel poročiti z drugo, in vročekrvno dekle je prišlo, da se maščuje. Tam imajo vročo kri. Mogoče bo stal gospod Furtin poleg Pavla, ko ga napade ona gospa. Gospod Furtin se tako znebi tekmeča in nas mora nagraditi. Torej nocoj na veselico, gospod doktor! Zdaj se začne delo! konč. ljiskaj Malš.

14.

Grofiča Fartin je povabila odlične goste, s katerimi je hotela seznaniti svojega sina. Vrtnarji so pričarali lepo zelenje v vrt. Lampijoni so viseli od drevesa do drevesa. Gostje so se zbirali v salonih in na vrtu. Pred palačo je stala lačna množica. Didje je prišel okoli devetih in pozdravljaj znance. Ob drevesu zagleda gospoda Furtina. Kar obesi se nanj kakor kak star znanec in ga sprajuje, kaj misli o nenadnem prijateljstvu Verbana in Pavla in kdaj se srečata Pavel in zaročenka iz Martinika!

»Vi veste?« se strese Furtin in zavije z Didierom v temni drevored.

»Vse vem,« brbra Didje, »in vam čestitam. Pa zakaj v tmino!«

Furtin se nasmehe: »Vi, ki veste vse, bi tudi morali vedeti, da prideva tod do mojega stanovanja in da so za mojim stanovanjem vrata v skrito ulico.«

»Vem, vem,« hiti Didje, »Skozi tista vrata hočete privedi deklico!«

»Dobro ste obveščeni, gospod doktor,« se poroza Furtin, »gospod Sartines, ki gre tam s kneginjo, gotovo ni tako dobro obveščen kakor vi. Ostanite tu! Ko pride dekle, slišite lahko vse, kar ji povem. Pazite le, da naju nihče ne moti!«

Furtin gre ob zidu. Odpre vrata in pogleda na ulico. Didje mu sledi z očmi, misel pa mu je pri policijskem ravnatelju. Kaj hoče tu? In s kneginjo? In ravnatelj ve za Didjera. Ali naj zgine? Kaj pa, če je Furtin povabil ravnatelja samo radi Pavla?

»Ni je še,« se vrne Furtin.

»Saj vendar ni prišlo kaj vmes!« reče Didje, da sploh kaj spregovori.

»Nihče razven vas ne ve za njen prihod,« je Furtin pogumen.

»Pa upravitelj?« gre Didjeru težko iz ust. Suho odgovori Furtin: »Ne more povedati ničesar, kar leži bolan že osem dni in ne mislim, da bi še kdaj vstal. Kdo prihaja tamle!«

Didje se obrne raztreseno. Zazebe in se greje ga. »Ne bo več vstal...! Zakaj ne? Zakaj ni prav, da ne vstane več...«

»Kar pravi!« vzkligne Furtin. »Bomo takoj videli, pri čem smo.«

Po drevedu prihajata Rado in Justin, roko v roki. Nenadoma stopi izza kipa Poroserpine ženska, stopi pred brata, iztegne roko, kakor da hoče prijeti Justina, samo zadržaja, pa omahne in strmi za Justinom, ki reče Justinu: »Gospa gotovo misli, da sem kdo drugi.«

Furtin se bliža deklici in jo prime sočutno za roko: »Zakaj niste govorili z njim? Nehvaležnež! Dela se, kakor da vas ne pozna.«

Deklica pogleda Furtina, se prime za čelo in zakriči: »Kako naj me pozna, ko ne ve, kdo sem? Kje sem? Kdo je to? Pavel ni!« Žene se za Justinom pa omahne. Furtin in Didje jo neseta v Furtinovo stanovanje. Zdravniku se zasmili uboga žrtev pa reče: »To je neumnost! Zakaj ste pisali dekletu, naj pride?« Furtin mu hitro zamaši usta: »Vaša rahločutnost je nekoliko zakasnela. Ker ste tako čuvstveni, vas prosim, da se pomestate med vesele ljudi. Ko boste videli komedijo, ki jo pripravljam, izljite lahko vse solze. To se vam poda in vam dela čast. Didje se zgrozi pri zločinu. Domisli se, da bi moral hiteti k upravitelju in ga zdraviti. In še, da bi zbudil dekleta, povedal resnico in zmanjšal tako svojo krivdo. Godba vabi... Vrt, palača bosta Didierova, ko pospravi vse, kar mu je v napatje, po — Furtinovem zgledu. Bilo je pa zapisano, da se Didje ne bo več zahaval. Komaj pride v družbo ga kar vrže nazaj; zagleda Vrbana, Metko in Rada. Hitro se umakne in sika od zlobe in gnjeva: »Počakajte!« »Eno besedo!« ga stresni znan glas. Strese se. Pred njim je kriška kneginja. Smehljiva se njegovi zadregi: »Niste mislili, da naltete name? Veže naju tajna. Pričakujem vas jutri ob enajstih. Mi odredite!« Didje se globoko prikloni. Kneginja odide. Didje obstoji v čudni slutnji. Kakorkoli obrača kneginjino povabilo, vedno mu je jasno, da mu hoče ponuditi kaj denarja. On pa hoče vse — vse! Od Furtinovega stanovanja prihaja nekdo nenavadno naglo. Didje spozna hišnega duhovnika, ki hiti naravnost k njemu: »Gospod, bolnik, na smrt bolan, vas prosi za hip.« Didje prebledi. »Leži že osem dni in zdravi ga sam skrbni

II. EVHARISTIČNI KONGRES V LJUBLJANI

Lavantinski vladika prevr. dr. Ivan Ješeš To-maš je postal svoj pred. duhovščini svoje škofije topel oglas k II. evharističnemu kongresu v Ljubljani. Brez dvoma bodo verniki mariborske škofije, ki so šele pred kratkim doživeli slavje svojega škofjskega evharističnega kongresa, posebno vneto sodelovali na jugoslovanskem evharističnem kongresu v Ljubljani. Čeprav so lavantinske župnije šele pred kratkim prejele okrožnico glede ustanavljanja župnijskih pripravljalnih odborov, je vendar glavni pripravljalni odbor v Ljubljani prejel še tako toplo slovo prijateljev odborov, da je treba to vneto posebej pohvaliti. Tako bo kmalu vsa Slovenija združena v množični organizirani armadi za znameniti praznik evharističnega kongresa v Ljubljani.

Glavni pripravljalni odbor za II. evharistični kongres v Ljubljani združuje do sedaj okoli 150 ljudi pri vnetem delu za to velično prireditev. Obstoja na 20 pododborov, ki pripravljajo v podrobnostih vse potrebno. To delo more biti uspešno le, če bo oprto na pošteno razumevanje in gorečo sodelovanje vseh, ki jim mora biti uspeh kongresa pri srcu. In to smo vsi, ki verujemo v božjo pričetnost in Tris. Zakramenta. Z zadovoljenjem lahko zapisemo, da so misli evharističnega kongresa sprejeli vsi katoličani iz Jugoslavije z neprikritim navdušenjem in presenetljivo radostjo. V tem upravičeno gledamo voljo, da se razvije evharistični kongres v Ljubljani v tako veličnato svečanost, kakršna Bogu med nami gre in kakršna naša zemlja še ni doživela.

Nastop mladine na evharističnem kongresu. Na svetovnih in tudi drugih evharističnih kongresih je eden najljubše in tudi najbolj učinkovitih prizorov — skupna služba bodja in skupno s obhajilo šolske mladine. Saj je ta v svoji nepokvarjenosti in svojem otroško-zapisnem verovanju po najboljši poklicani, da se posebno lepo izrazi svojo ljubezen do Prijatelja otrok v Najsvetnejšem Zakramentu. Tako je samoposobi umljivo, da bo na našem ljubljanskem kongresu imela mladina priložnost na čim mogočnejši način manifestirati za Evharističnega Kralja. In sicer se bo vršila mladinska slavnost na dan 29. junija zjutraj. Mladina bo šla v svečanem sprevodu na slavnostni prostor, ki bo najbližje na Stadionu. Tam bo kratka pridiga, nato pa sv. maša s skupnim ev. obhajilom. Med

božjo službo bo mladina deloma pela, deloma skupno molila. Po službi božji bo mladina pogoščena. — Na to prireditel je treba še posebno takoj zažeti misli. Og. kateheti, učitelji, vodstva Marijanih vrtev in drugih mladinskih verskih družb, zlasti pa starišči sami naj čim prej precenijo možnost udeležbe njihovih otrok. V Buenos Airesu je bilo pri taki svečanosti 107.000 mladine. Koliko je bo pri nas? Toliko, kol je v nas prave ljubezni do Prost. Rešnjega Telesa, kolikor je v nas prave ljubezni do mladine same in kolikor je v nas duha požrtvovalnosti.

Dolžnost naših odrov v evharistični pripravi. Ze večkrat in na razne načine je bilo povedano, kako bi mogli naši odri vršiti prevažno nalogo pri verski obnovi našega naroda. »Katoliška akcija polom teatrac, to je goslo, katerega pomembnost tudi pri nas hvale Bogu postaja vedno vidnejša. Saj je že skoraj neumljivo, da igrajo odri, ki se s ponosom imenujejo katoliške, igre, katere lahko služijo le plitvi zabavi ali celo nasprotujejo načelom vere in morale. Tembolj je potrebno, da se zavemo odri svojega odgovornega dela in poslanstva sedaj ob pripravah na kongres. Bolj kot kdaj naj v tem letu gojijo versko igro, gotovo pa samo versko neopredeljeno igro. Za eventuelne potrebne nasvete naj se odri obrnejo na »Založbo ljudski odre v Kranju (ozirova v Ljubljani, Miklošičeva c. 7), katere vodja je član kongresnega pripravljalnega odbora. Bilo bi zelo umevno, da kongresni potrebe, če bi povsod privedli vsaj eno predstavo, katere biš dobiček bi naklonili za stroške kongresa.

Podoben z mednarodno molitvijo za evharistični kongres so žele in jih te dni razpošiljamo. Vsa-ka naj bi pripomogla do obilnejšega uspeha kongresa. Molitve za kongres naj pošlano dolžnost ele-hernega vernika. Molite lo skupno pri družinskih molitvah. Mnogo priključujemo od kongresa in do-bili bomo, če bomo za božji blagoslov prosili.

Izraz prispevka za evharistični kongres. Glavni pripravljalni odbor izreka pristno zahvalo vsem, ki so do sedaj prispevali za stroške kongresa. Seveda so doseženi prispevki še zelo skromni in bo treba še mnogo prosiiti, še mnogo trkati na dobra eva. Tem večje pohvale je zato vredna darežljivost naših vrlih Mohorjanov in tudi drugih, ki so prispe-šili na prvi poziv in prispevali kljub krizi radi ter z ljubeznijo.

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Dne 4. novembra 1914 sem bil povabljen na dom spoštovanim bravcem iz znane bistrov-škega lekarnarja. Z mano je šel tudi moj erbski tovariš Božo Dimitrijevič. Gospa lekarnarjeva je po večerji pripovedovala, da raste v bistrovski okolici izvrstne maline in jagode. Kar na cente jih nabere in prodajajo. Gospod lekarnar se je po-hvalil radi svojega konja, ki si je po nesreči za-mil rebro. Gospodar ga je sam ozdravil in zdaj že dirja živalca »ko vraga. Ko preleti sibirski konj 80 kilometrov, ga ne vodijo v hlev, ampak raz-preženega puste na prostem, da se giblje. Celo z vodo ga oblijejo v najhujši zimi. Gospod lekar-nar nama je dalje opisal, kakšno gorje je bilo za ruskega kmeta vodica (voda pomešana s spiritom). Edina rešitev ruskega naroda bi bila večna pre-poved alkoholnih pijač. Vnet zagovornik protia-koholne misli je bil med svetovno vojno ruski vrhovni vojskovodja knez Nikolaš Nikolajevič. — Dalje je gospod lekarnar izjavil, da bi on radevolj prevel vse naše solane ljudi v svojo oskrbo, ako bi sedanjí vojni ujetniki ostali do konca vojne v Bistrem Istoku.

Dne 16. novembra 1914 je šel tovariš Slama z našim narednikom v 7 km oddaljeno vas, v smeri proti Altajskim goram. Tam sta nekemu kmetu pomagala pri spravljaju pšenice in se počeno na-jeda. Ta dan sem bil zopet enkrat v Pahotinovi trgovini, kjer sem videl med drugim zelo prak-tično orodje za izdiranje žoljev iz zabojev, ki ima prednost v tem, da zaboj ostane nepoškodovan, žebelj pa raven.

Na dvorišču opazim zamišljenega avstrijskega ujetnika. Stal je pri vodnjaku in žaljal srca, ka-kor mi je dejal, prvič v življenju. Položi mi, da je pred par dnevi izgubil pet rubljev, kar je bilo tedaj za vsakega imed nas še celo premoženje. Zelo mu je dolg čas po domu, kjer ima mlado žen-ko in komaj na svet došlega sinčka. Ko bi mu so-pruga vsaj fotografijo poslala! Mož je bil sicer precej redkih besed. Komčno sem pa le povedal, da imam v zamišljenem žetiarju pred seboj dobrega pevca, članovekega tovariša Blazinška, nadežtela iz Zibike na Stajerskem.

Naslednji dan sem »dvignile tovariša Blazinška, da je šel z mano v bistrovsko šolo. Bila avn

gospod. Pa bolezen se ne premakne. Že mi-sli Didje odrči, pa mu stopi pred oči mati. Duhovnik pravi, da bolnik ne bo dolgo. Morda mu pove kaj, kar bi mu koristilo pri levi. Duhovnik spravi Didjere do vrat v pritličju in se poslovijo. Didje odpre na lahko vrata. Pri medlem svitu svetilnice zagleda posteljo, na nji upadel obraz, odkoder žartijo oči in lica. Upravitelj se hoče dvigniti in jo-ja: »Vi, vi! Ste vendar prišli! Moli mu vročo roko. Didje se ne dotakne roke, ampak reče mrljo: »Zahtevali ste zdravnika.« Upra-vitelj omahne v blazine: »Sam? Zdravnik?« »Pa sam vedel, da ga najdem enkrat, Didje.« »Bolni ste, presekla Didje, »povejte mi, kaj vas boli. Če namigujete na stvari, ki jih ne razumem, takoj odidem.« Bolestno vzdih-ne bolnik: »Bog je pravičen! Ubil sem jo Lucio! Mi ni dano, da mi dober človek stis-ne roko v smrtne boju, da mi zapre oči, da mi reče samo enkrat...« Didje se obrne k vratom. Bolnik zavpije: »Doktor! Bolnik vas kliče... v prsih in drobovju me žge...« Bolnik visi iz postelje in steza roke. Didje se ustavi in si briše pot. Bežal bi, pa ga ustavlja materina podoba. Vrne se k poste-lji in prime vročo roko, potiplje žilo in spra-kuje. Bolnikov izmučen obraz se razžiari od veselja: »Boli me in žge, od kar sem našel nenadoma bitje, ki sem ga ljubil in iskal.« »Koliko dni vas že mori vročina?« pre-seka Didje.

Vročičen bolnik prebledi: »Oprostite! Gospod Furtin je vaš prijatelj in vam je gotovo povedal...«

Didje se prestraši: »Kaj, če va, da za-strupljam?« »Prestrašil sem se in gospod Furtin mi je dal...« stoka bolnik. Didje raz-ume in se strese: »Ta človek je gotovo kaj sinil Furtinu, da je našel šeno in otroka.

Zdel se mu je nevaren in ga je zastrupil, da ne more posvariti Pavla? Pavel pa hodi z Vrbhanom in se niti ne spomni na svojega sokrivca ali pa je vesel, da ga ne vidi.« Zdušno vpraša: »Povejte mi, kaj ste zavžili?« Bolnik odikna: »Furtin je vaš prijatelj. Če ohodljim njega, bi škodoval nemara vam. Didje! Ne obračaj se od mene. Že osem dni sem priklenjen na posteljo, sicer bi služil vam, edino vam. Za vas bi dal rad življenje. Povejte mi in prodam vse; čast in premo-ženje bosta vaša. Didje, sin moj.«

»Molčite!« sikne Didje. »Ne poznam vas in ne vem, kaj hočete.«

Bolnik se meče po postelji: »Tvoja mati ti je pravila, povedala.« — »Moja mati je mrtva, vas pa kuha vročina. Ako ne marate zdravnika, grem.« Didje gre, se ustavi pri vratih, stopi k mizi in zapiše zdravlila in po-kaže listek bolniku: »Pošljem slugo, ki vam prinese zdravlila.« Bolnik pa izteguje roke za njim in kriči: »Ne potrebujem zdravja. Tvoje srečo hočem...« Reel samo besedo!

Didje drvi po stopnicah in ne vidi, da teče v njegovo smer človek, ki je prav tako bled in prestrašen kakor on; kajti tačas se je bila odigrala na veseličem prostoru zgodba, ki je pretresla vse duše, in prav, ko se je vrtele vse v plesni. Stal je mladi grof s svojo materjo ob stebur. Grofica Furtin je bila zelo vesela razigrane družbe. Sanjala je sanje, ki naj bi pomenile neprijetnosti, pa gre vse lepo: gostje se zabavajo in celo Pavel, navadno zamišljen, je danes vesel. Pravkar zatrjuje mati sinu, da je to naj-lepši večer njenega življenja, ko se zažene mlada temnopolta žena pred Pavla in vpraša z glasom, ki prevpije veselje: »Kdo ste, ki nosite Pavlovo ime in lico, pa niste Pavel? Kaj ste naredili z njim?«

Grofica odpre usta in strmi v nemem začudenju. Justin kliče z očmi brata na po-moč. Rado hiti k upravitelju, plesalci se ustavijo, godba preneha, gostje in godei, sluge, vse sili k stebur.

Grofica pride do sapa: »Kdo ste, gospica? Zmotila ste se v osebi. To je moj sin Pavel, grof Furtin.« Dekle razume, da jo ima grofica za zmešan. Trdo in glasno pove svoje ime, pove, da je zaročenka grofičinega sina, da že dolgo čaka na pismo, ki ga ni, in da je prišla, da opozori zaročenca na njegove obljube. Strastno poudari: »Pa ta tukaj ni zaročenec. Če je prevaral mater, mene ne bo — leta in leta sva se videla vsak dan. Hočem, da mi pove, kaj je naredil z mojim zaročen-cem, z vašim sinom, gospa!«

Grofica se prebere in reče nevoljno: »Poj-dite gospica! Bleda se vam. Moj sin se ženi po moji volji in vi se hočete maščevati.«

»Da,« potrdi porogljivo dekle, »maščevati se hočem. Pravi Pavel se ne bi ženoil po vaši volji: prisegel mi je, da boste volili vi med njim in menoj. Čudna mati, ki ne pozna, da nima svojega sina pred seboj. Pogledjte tega človeka! Kaj mu ni na obrazu pečat sramote?« Justina porine pred grofico, ki se strese, in na čeln se mu nabirajo potne kaplje. Gro-fica vrže zbežan pogled po gostih. Zagleda Furtina, mu namigne in vpraša: »Kje je gos-pod Sartines? Umrljem!... gospod Sarti-nes!...«

Skopušen škot se je zaročil z dekletom, ker pa je s poroko odlašal, se je ta v par letih tako odebela, da jo je nameraval pustiti, češ, da bo preveč pojedla. Toda zaročenega prstana z ode-belelega prsta ni mogel sesti, zato jo je pa vzel.

nekoliko pozna, saj je bila 11 že za nama. V učilnici sva se mudila le malo časa, pač pa sva ostala kakor pol ure v pisarni, kjer sva z bistrostoškim učiteljem prav pridno luščila semenčke sončnic, ki jih je kadila slavno »mahorka«. Ruski kolega že ve, da so te dni Japonci vzeli Nemcem 21 Marshal-skih otokov. Dalje mu je znano, da so dospeli na galsko fronto sibirski in kavkaski polki. — Razložene nama tudi, da carizmu nenaklonjeni Rusi žive v preganjanstvu največ v Vzhodni Sibiriji vzdolž reke Lene.

Popoldne smo zvedeli, da odidemo naslednji dan v Bjisk. Skočim po slovo k lekarnarju, nato pa še obiščem obitelji trgovca Pahotina. Dobim izredno večerjo in napijem se čaja — brez ruma seveda — da so mi kar žarela lica. Nina mi je zapela v slovo in Vera je zaigrala na balalačko, obe pa sta se v spomin podpisali na listek, ki ga še hranim. V Pahotinovi trgovini zaposlena prodajalka soldatka in trgovski pomočnik istotam, sta mi vzajemno kupila novo toplo sapko (zimsko čepico) in obenem želela, naj izročim njiju poklon bolnijsko-bistiški »boljši polovici« — pri prvi možnosti priliki. — Gospa Pahotinova je ob slovesu ljubeznivo zatrjevala, da me še dolgo ne bodo pozabili, gospodična Nina je ginitivo pristavila »Na svidenje«. Težko, sem dejal, »morda v nebesih«. In sem odšel, da še zadnjič prenočim v bistrostoškem gasilnem domu.

Ko sem stopil v gasilno postopje, so tovariši ujetniki že večinoma dremali, razen onega, ki se je obregnil ob moje kratke, a tople ženske hlače. Dolgo nisem spal. Celih 17 dni sem užival gostoljubje v sibirskem Bistrem Istoku. V neizbrisnem, hvalnočnem spominu mi je zblesti ostala dobrosrčna družina trgovca Pahotina, ki mi je v dejanju pokazala in dokazala, da so še na svetu dobri in nesebični ljudje.

14.

Iz Bistrega Istoka na saneh v Bjisk.

Dne 8. novembra 1914 je na koncu Bistrega Istoka čakalo že ob 7 jutraj 116 kmetijskih sani. Razlika med našimi in sibirskimi je v glavnem ta, da so sirske sani zelo nizke in da torej v nje stopiš kar pri tleh. Zbotalo se nas je na ene sani 4 do 5 in z Bogom Bistri Istok! V Sibirih urah smo, ne preveč hitro, dospeli v selo Senoj, kjer smo vozili čez zamrznjeno reko Anui. Mraz je bil precej oster, zato smo večkrat izstopili in korakali in tekli za sanmi. Jaz sem v začetku nekam zadovoljivo prenašal mraz, ker sem bil primeroma dobro obložen in še voznik me je odel z delom svojega kožuha. Mnoge druge ujetniške tovariše pa je zelo zeblo. Od strani ruske uprave, oziroma nje organov, je bil prevoz na saneh v tem času pod navedenimi razmerami naravnost zločinskih igranje z življenjem ljudi, ki niso ničesar zagrešili.

Kmalu nato smo privozili v vas Stari Tereskin. Upam, da sem si prav napisal ime, juncim pa seveda ne. Tu smo imeli par ur odmora radi obeda. V razne hiše so porazdelili po osem ujetnikov. Obed je bil odvisen od sreče. Mnogi so dobili pri hišnih gospodarjih kar dobro južino, drugi pa so se morali zadovoljiti s — streho. Moja osmorica je imela to pot smolo. Zadeli smo hišo, kjer nam niso ničesar dali. Ali niso mogli ali ne hoteli, ne morem reči.

V Starem Tereskinu sem videl skromno cerkev in dvorazredno šolo. Tisti dan je bila v vasi nekaka »jarmarka« (sejem) z neizogibnim vertiljakom, »kruselo« so ga menda imenovali Sibirjaki. Spominjam se tudi, da sta dve poredu dekleti za šolo zgrabili na cesti avstrijskega ujetnika in ga vlekli nekam s seboj. Fant se je branil, potem je pa le šel. Vrnil se je dobro volje in torej »ugrabljenemu Avstrijcu« v tereskinskem ženskem ujetništvu ni prebuda predla. Sicer pa vas Stari Tereskin ni napravila namre ugodnega vtisa in kar zadovoljen sem bil, ko je voditelj naše 116 sanike karavane zaukazal odhod.

Pozno popoldne smo prevozili po ledu reko Pesono in se poljati skozi vas izlega imena Okrog 6 zvečer smo se ustavili v kraju Faminiski. Nekoliko prej smo po ledu prašli reko Ob. Faminiski šteje okrog 200 hiš s 700 prebivalci. Nas je bilo okrog 500 in smo bili za malo vas obutno breme. Po 4 do 6 so nas pomestili v razne hiše. Povsod smo bili gostoljubno sprejeti in brezplačno pogosteni. Jaz sem našel zavetišče v Danilovem domu, kjer sem dobil prav dobro meso večerjo in napil sem se toplega čaja. Zvečer so došli v Danilovo hišo še drugi vaski mladeniči, pa tudi dekleta in soldatke so prišle opazovat »avstrijske čude«. Soldatke, ki so jim mogoče že odšli daleč tja na razna bojišča, odkoder za mnoge, mnoge ni vrnitve! — V takih okoliščinah so težka vprašanja, ki ti

jih zastavlja električna soldatka in še težji so odgovori, zakaj vsaka beseda je lahko trn, zadri globoko v srčno stran.

Vsi, ki so prišli v Danilov dom, so najprej stopili pred ikono (podobno Matere božje) in se večkrat prekržili, nato so šele voščili dorasčim in nam dober večer. Vprašali so, če se tudi mi križamo in kako. Pokazal sem jim oba: naš domač križ in tudi latinski, ki je ruskemu zelo podoben. Kar nekam zadovoljna je bila zlaeti Danilova gospodinja, ko je spoznala, da ima pod streho ljudi, ki se tudi križajo. — Danilova je nekaj šivah, drugi smo se pogovarjali, kakor smo vedeli in znali. Opazil sem, da je gospodinja živanko nekoliko drugače držala v roki in tudi na drugi način vbadala, kot je pri nas navada. Med nami sta bila tudi dva nedolena otroka, ki ju je vzel Danilo v svojo stalno oskrbo. — Pod posteljo drema »bičok« (telček), star eno nedeljo (teden) in 3 dni, vredn 2 rublja. Skočil pokonci in hitro k sledi z mlekom, ker ni pri kravi. Sit veselo leta po sobi in se spenja po naših kolienih, pri čemer se vsi prav dobro zabavamo. Samček — (telčki pravijo Rusi »tjoločka«) — je bil precej inteligentne, zakaj v moji navzočnosti ni napravil nobenega »skandalu«. — V drugi sobi sem opazil zakonsko posteljo, zasirto na treh straneh z visokim zagrinjalom.

NAROČITE

»SLOVENCA« na ogled! — Naslov: Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Drugi dan, dne 9. novembra 1914, so Danilovi velali že okrog 5 jutraj. Napravljali so se v gozd, čeprav je padlo poneči precej snega in je bil strupen veter. Noč sem prebil skoraj brez spanja, akoravno so gospodarji meni in mojim štirim tovarišem pripravili primeroma dobro ležišče. V sobi je bil prevelik mraz, a tudi uši niso dale miru. Danilova nam je skuhala krompirja in ga zabelila z maslom. Nato pa smo se napili čaja z mlekom, a brez sladkorja. Zanimalo me je, če je hišni gospodar, ki je bil prišel kmet, plemen. Ko mu za slavim tozadevno vprašanje, Danilov ponosno pritrjuje, da čita in piše, da je torej, kakor Rusi pravijo »gramotne«. V dokaz se podpisuje v moj dnevnik hitro in lepo, v cirilici seveda. Moja sodba: sibirski kmet Aleksej Jefimov Danilov piše lepše od mene.

Okrog 7 jutraj sem zapustil gostoljubni dom Danilova. Ko smo se vozili dalje skozi borov gozd, je bil mraz še nekaj znosen, pozneje, na planoti, pa smo precej občutili sibirsko zimo. Hodili in tekali smo poleg sani. Ker je šel med vožnjo nekam, bi bil Grden kmalu ostal sredi pota v snegu. Pobrajal je zadnji voz, ki se je pomekl slučajno daleč za nami. Pri vsem tem pa ujetniki niso bili brez dobre volje. Uganjali so razne šale, se kepali in metali po snegu ter preoblačili drug drugemu sani. Tudi jaz sem na temelju takih in podobnih norčij parkrat zletel s sani na hladna sirska tla.

Srečevali smo kmete, ki so šli s sanmi na vse strani, večinoma v gozd. Za voznika so bile neredko tudi ženske. Dasi so svoje konjice zelo podile mimo nas, se je ta ali oni naš koražen fant bliskoma povzpela na drveče sani, podražil preplašeno Sibirjanko, nato pa pridiral zopet za nami.

Okrog pol petih smo dospeli v mesto Bjisk. Kakor pol ure prej smo srečali vas, ki ji imena ne vem. Dober kilometer od mesta je bila nedovršena železniška postaja. Ko to pišem, pa že več kot deset let teže železnica iz Bjiska mimo Barnaula v Novo Nikolajevsk, kjer se pridružijo glavni sibirski železniški progi. Ko sem došel v Bjisk, je drugače plovna reka Ob že trdo zamrznila in je bil mogoč promet med Novo-Nikolajevskim—Barnaulom—Bjiskom samo s sanmi.

15.

Kje in kako sem preživel prvo sibirsko zimo

Kje torej? V Bjisku. Kako? Na to vprašanje je nemogoče kratek odgovor, zakaj od 9. novembra 1914 do 3. maja 1915 sem bival v tem mestu. Marsikaj zanimivega sem videl in doživel dogodka, ki jim bodo spoštovani »Domoljubovi« čitatelji radi sledili.

Preden nadaljujem z opisovanjem »morijec«, naj odpravim, neko na videz dolgočasno, a vendar za marsikoga zanimivo delo. Kar lepo po vrsti bočem namreč našeti vse Slovence, ki so bili v

zimi leta 1914-15 v našem ujetniškem taborišču v Bjisku. Evo jih!

Od 17. pešpolka: desetnik Jeretina Karl in prostaki: Dimic Ivan, Savinšek Franc, Vodopivec Anton, Likozar Franc, Komatar Franc, Strah Franc, dalje prostaki: Pureber Martin, Kerstein Jožef, Klopčič Leonard, Poje Matija, Povho Franc, Berlić Ivan, Zalokar Anton, Vodnik Franc, Dekleva Franc, Zlabnik Ivan, Flis Jože, Jamar Martin, Zadnik Franc, Zalokar Ivan, Candek Jakob, narednik Sedej Vilhelm, četovodja Krule Rudolf, desetniki: Bižal Jožef, Gorše Franc, Rems Alojzij, poddesetniki: Cerar Jožef, Zadnik Ludvik, Mihelić Alojzij, Kabaj Vladimir, prostaki: Hauptman Jožef, Strmole Franc, Purkar Franc, Levstik Ivan, Fink Martin, Mesojednik Ivan, Planinc Franc, Debevec Jakob, Drnovšek Ivan, Murko Franc, Kastelec Alojzij, Slana Avgust, poddesetnika Sorn Alojzij in Barle Jožef, prostaki: Oblak Jožef, Silvester Franc, Turk Martin, Bajc Blaž, Klemenec Ivan in Teatnik Franc.

Od 27. domobranskega polka: desetniki Bitenc Ivan, Valentinčič Ivan in Japel Maks ter prostaki: Eržen Ivan, Dimic Janko, Rebelj Franc, Solhar Martin, Buljevec Jakob, Majerle Jakob, Kumar Ivan, Stare Alojzij, Rijavec Vencel, Vrčon Franc, Markelj Ivan, Kastelec Jože, Čibej Franc, Mine Jožef, Kobal Peter, Knifc Ivan, Dermola Jakob, Kralj Jožef, Lorberg Ivan in Pungertnik Gregor.

Od 4. domobranskega polka: prostaki Depoli Adolf, Tanko Karl, Mihel Anton, Merkač Anton, Lavrić Mihael, Kristof Filip, Vajnzak Gregor, Egartner Tomaž, Tušar Andrej, Radešnik Jožef, Faganela Bogomir, Potočnik Avgust, Mavrin Jožef, Ferber Franc in Letnik Franc.

Od 26. domobranskega polka: desetniki Plevnik Franc, Gračner Franc in Kramarič Anton, poddesetnika Vidmajer Martin in Zmaher Franc ter prostaki Znidar Franc, Zavišek Franc, Klavžar Jože, Vratnik Ivan, Volovšek Ivan, Kozina Anton, Mežmaršč Franc, Boganec Alojzij, Glas Alojzij, Jančič Martin, Fijavi Jožef, Čahim Leopold, Hladnik Anton, Ajdovnik Alojzij, Praznik Ferdinand, Horvat Ivan, Fekonija Jožef, Brezovšek Anton, Blažinšek Henrik, Pajman Jožef, Marhold Ivan in Dokler Jurij.

Od 7. lovškega bataljona: poddesetnik Cmok Ivan in prostaki Kovačič Stefan, Klementič Jožef, Polak Valentin, Demšar Mohar, Liseč Jožef, Zabkar Franc, Kostevc Jožef, Sej Franc, Graec Ivan, Podgoršek Simon, Gričar Filip, Bester Valentin, Orehek Ivan, Miklavčič Matija, Grohar Franc, Koritnik Jožef in Grden Janez.

Od 97. pešpolka: desetnik Čuk Franc in prostaki Kolenc Andrej, Oblak Ignar, Petek Anton, Kovačič Alojzij, Vižintin Ivan, Nedah Ivan in Orel Ludvik.

Od 47. pešpolka: Gril Gregor, Rober Franc, Straus Julij, Cah Anton, Zorec Blaž, Jug Blaž in Zelenik Franc.

Od 87. pešpolka: Rupret Ivan in Senica Blaž. Izmed ravnokar naštetih bivših ujetniških tovarišev v sibirskem Bjisku, so nekateri že odšli po večno plačilo in Kralju vseh Kraljev. Molimo zanje! Naj jim da Gospod večni mir in pokoj! Vse žive tovariše, v domovini in tujini, ki sem jih doslej imenoval, pa tudi druge, ki pridejo še na vrsto pozneje, še sedaj prav iskreno pozdravljam in jih v ljudno vabim, naj čimprej naroče »Domoljubac«, kjer že več kot štiri mesece opisujem svoje ujetniške doživljaje. Uprava tega, vsakakor najboljši razširjenega slovenskega tednika, ima v zalogi še vse, v poštev prihajajoče, lanske številke. Zapišite se tudi vi vsi v našo slovensko armado! Morda bodo ob dvajsetletnici svetovne morije moji skromni spomini prav vam in vašim družinam najbolj prijetno branje v dolgih zimskih večerih. Še enkrat: Priširoko pozdravljeni!

Včeraj je prijazni stari gospod srebal dečka, ki je jokal, ter mu dajoval 50 par. Danes preliwa celo okrog njeza cela tolpa dečkov.

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

V tem pogledu se razlikuje boljševiška revolucija od vseh, kar jih doslej pomni človeška zgodovina, kajti ona noče le odpraviti raznih vidnih političnih in gospodarskih krivic, temveč izvesti popoln prevrat v vsem pojmovanju zadnjih najglobljih človeških vprašanj, ona hoče popraviti in izpremeniti delo samega Stvarnika, ki je ustvaril človeka s telesom in z dušo. Zgolj materialistično pojmovanje družbe kot nedeljive celote je bistvo vsega boljševiškega komunizma in vir za razumevanje njegovih nasilnih dejanj na vseh poljih. To njegovo temeljno pojmovanje sveta, ki je za kristjana seveda izrazito krivoverstvo, ga tudi nujno vodi v neizprosni boj proti vsem veram in mu ne dovoljuje nobenega pomirjenja z dosedanjimi naziranjmi kulturnega človeštva, kajti zanj so vsa le zavezni in opore kapitalizma. Komunistično urejena družba na tem svetu, ki jo bo izvedla boljševiška stranka, naj — človeštvu nadomesti vso potrebo po Odršeniku in po posmrtnem izveličanju, ki jo proglašajo za nezmišelnost. In za ta veliki cilj ima stranka pravico uporabljati tudi prav vsa, tudi najbrutalnejša sredstva in jih tudi uporablja. Komunistična družba, ki je sama sebi namen in ki ne pozna nobenega višjega ali nadaljnjega cilja, ima tudi pravico, da si popolnoma podredi vsakega posameznika, kajti človek bo itak našel v tej družbi vse, po čemer stremi, ona postane bog. Razne zapadno-evropske socialno demokratične stranke so na ta pravi cilj marksističnega komunizma nekako pozabile in se zadovoljujejo s krpanjem sedanjega kapitalističnega družabnega reda, a v boljševizmu je izbruhnil zopet z vso silo na dan. Ti ga hočejo res izvesti, zato se tudi upravičeno proglašajo za edine prave marksiste.

V komunistični družbi mora posameznik popolnoma izginiti, postati mora le brezdušen drobček kolektiva (celote, skupnosti), kajti ta ne sovraži ničesar bolj kot uveljavljanje vsake osebnosti. Boljševiki trdno verujejo v ustvarjajočo silo kolektiva, zato označujejo svoje gospodstvo tudi z gospodstvom mase. Kolektiv (pri boljševiki je njegova oblika proletarijat, pri fašizmi pa »nacija«, v tem pogledu imata namreč oba iste korenine) ima sebe zadnji in najvišji cilj, ne priznava nadstvarnega Stvarnika, temveč malikuje pred samim seboj. Ljudje po materialističnem pojmovanju niso ustvarjeni za Boga, temveč za to, da služijo kolektivu, vsakdo ima le tolikšno vrednost, kolikor koristi kolektivu, ki je nekakšno božanstvo. Kdor misli v kolektivu po svoje, ga proglasi ta za izdajico, ki jo je treba potepati in uničiti, kajti kolektiv je najokrutnejši gospodar, ki ne pripušča in ne priznava nobenih naravnih pravic posameznika in osebnosti, razen onih, ki mu jih sam daje. Te so pa zopet zgolj kolektivnega značaja, ki poedincem le dovoljujejo, da sme biti kolesce v ogromnem stroju, kamenček v silni stavbi kolektiva. Kolektiv hoče popolno enakost vseh: obleči človeštvo v uniformo in ga vtakniti v kasarno, ki jo komandira diktator. Kolektivizirano človeštvo je topa čreda in ne več vsota posameznih oseb, otrok božjih. Stoletja se je človeštvo borilo proti izrabljanju človeka po človeku, v najnovejši dobi se pa uveljavlja nad njim najstrašnejši izkoriščevalec, to je tisti kolektiv, ki je proglasil samega sebe za boga. In ustvaritvi tega kolektiva posvečuje boljševizem vse: znanost in umetnost, kulturo in gospodarstvo. Vse to ima zanj le toliko vrednosti in pomena, kolikor služi ustvaritvi kolektiva. To vodi nujno do naravnost barbarjske omejenosti duševnega obzorja, kajti za materialistični kolektiv obstoja samo tehnična in politična resničnost, v kateri ni prostora ne za vero, ne za svobodo in sploh za nobene netvarne dobrine.

Zunanji izraz kolektiva je masa, množica v organizaciji, v klubu, na ulici, zlasti pa pri manifestacijah in demonstracijah. Tedaj pride prav za prav do izraza njegova prava narava, ki je strašna v izbruhih svojih čustev, kajti tedaj izginejo vse plemenite lastnosti posameznikov in pojavlja se le prirodni živalski nagon telesnosti, barbarski goni plemena. Kolektivna duša mase pa zopet izgine, kakor hitro zapuste množice ceste, tovarne ali zborovališča, kajti, ko se množica razide po svojih domovih, se kolektiv razkroji v večje ali manjše število posameznih oseb, ki postanejo doma, pri toplem ognjišču vnovič ljudje s telesom in z — dušo. Zato hoče boljševizem tudi ubiti dom in rodbino, kajti duša posameznikov mu je le v oviro, saj pozna on le kolektivno dušo mase, kateri naj služi vse od gospodarstva do umetnosti. Njemu je cilj kolektivni človek, ki ga slika najnačelniji boljševiški pesnik, D. Bednij: »Milijonsko nožni: eno telo. Tlak se lomi. — Milijonske mase: eno srce, ena volja, en korak! — Enak korak! Enak korak!...« Posameznik se mora utopiti v milijonski masi in ta cilj je vreden vseh žrtv, on posvečuje vsa sredstva. To misel komunizma je boljševizem že prav posebno poudarjal, kar si moremo razlagati pač iz ruske zgodovine, kajti tam je podložništvo (nevoljništvo) do najnovejše dobe ubijalo vsako osebnost. Gorkij, največji pisatelj boljševizma, je že davno pred revolucijo izdal spis »Uničenje osebnosti« in Lunačarski, dolgoletni ljudski komisar za prosveto, ki se je rahlo zavzemal za pravice osebnosti, je bil proglašen za »krivoverca« in strmoglavljen. Ruski komunizem se ne zadovoljuje z naravno prosto osebnostjo in ne išče njegove enakosti, temveč hoče popolno materialno enakost. V tem pogledu gredo boljševiki mnogo dlje, nego njih zapadno-evropski očetje in so zavrgli vse, kar je tudi v zapadno-evropskih razlagah socializma in komunizma še spominjalo na duševno. Tem je bil gospodarski kolektivizem le sredstvo za popolno osvobodjenje človeka iz kapitalističnih okov, boljševikom je pa cilj. Zato so tudi brezobzirno zavrgli vso nematerialistično znanost in dekretirali nezmotljivost najbolj prostaškega materializma. Tudi to odgovorja topi naravi kulturno zaostalih ruskih mas, vzgojenih v stoletni sužnjosti, ki se brani vsake osebne odgovornosti in se raje utaplja v kolektiv, čeprav zahteva ta slepo ubogljivost. Do najnovejše dobe je bila zato tudi uprava vseh boljševiških ustanov kolektivna, kolegialna in šele l. 1934 so hudi neuspehi boljševike proti njih pravi volji prisilili povsod odpraviti kolegije ter poveriti izvrševanje svojih ukazov odgovornim posameznikom.

Nujna posledica takega temeljnega gledanja na človeka in na družbo je tudi mehanizacija vsega življenja. Ves kulturni svet gleda v tem največje prokletstvo, ki ga je prinesel človeštvu kapitalizem s svojo moderno tehniko, a boljševiki imajo to mehanizacijo za blagoslov, za vir sreče v bodoči komunistični družbi. Nekomunist išče srečo v tistih ostankih duševnosti, ki je še ni ubila kapitalistična tehnika s svojo mehanizacijo, boljševiki pa naravnost streme za popolno in vsestransko mehanizacijo, ker ta pač ne potrebuje duše. Ustanovili so celo poseben »Zavod za znanstveno organizacijo dela in mehanizacijo človeka«, ki ga vodi Gastjev. Tehnika bi po mnenju ostalega kulturnega človeštva morala služiti osvoboditvi človeške osebnosti, ne pa človeka zaslužnjiti stroju, kajti človek ni predmet gospodarstva. Zato se človek tovarne tudi nehoti nekako boji, pred mehanizacijo se pa zgraža. Toda boljševikom je ravno ta pravi ideal, zato tudi tako občudovanje zmehanizirane Amerike, pri čemer se pa ne zavedajo, da skuša biti tudi Amerikane vsaj izven tovarne — človek. Tehnika je postala boljševikom edina vera, stroj pa edini bog njihovega kolektiva.

RAZNO

Pravična zahteva. Ljubljanski tramvajarji plačajo vsak mesec določene prispevke v pokojninski sklad. Pol plačajo uslužbenci, pol pa družba. Pri stari tramvajski družbi, ki je imela tedaj še malo uslužbencev, je bilo tako, da sta sedela v upravi po pokojninskega sklada dva zastopnika uslužbencev. Danes imamo novo tramvajsko družbo, ki ima nekaj stotin uslužbencev. Zato pa pokojninski sklad uslužbencev upravlja sami gospodje in ne pripuste zraven nobenega zastopnika uslužbencev, kateri so seveda na svoji pokojnini kravo zainteresirani, vsekakor najmanj tisočkrat bolj kakor gospodje od tramvajске družbe. Zato zahteva pravičnost, da tudi uslužbenici dobe vpogled, kako se upravlja sklad njihovih pokojnin!

Vlada Združenih držav ameriških je vsled velike suše kupila od kmetov šest in pol milijona glav živine; meso se bo razdelilo brezposelnim.

Socialna reforma v Italiji. Zaradi uvedbe 40-urnega tedenskega delavnika je v Milanu 5425 brezposelnih zopet našlo delo. Pravijo, da bo to število v enem mesecu poskočilo na 20.000. V letri bo uvedba 40-urnega tedna prinesla dela okoli 800 brezposelnim. V Zadru je na ta način prav tako velik del brezposelnih zopet nastavljen. Tudi povsod drugod v Italiji se reduira delavnik, odpravljajo se izurno in izredno delo in omejuje žensko delo.

Okrog naših pomaranč. Letošnja letina pomaranč in limonov v Dalmaciji je dala že prav dobre rezultate. Na otoku Pelješcu je dalo eno drevo od 300 do 500 pomaranč, ki so polne soka, da pridejo na en kilogram največ 3 pomaranče. Prve pomaranče so se prodajale po ceni 8 do 12 Din za kg. Še vedno pa se malo premalo goje v Dalmaciji pomaranče in limone. Samo Boka bi mogla imeti nad 200.000 dreves, imajo pa komaj 2000. Če bi se začelo sajenje pomaranč pri nas gojiti v kar najvišji meri, bi se morli v nekaj letih glede južnega sadja popolnoma osamosvojiti od tužine.

V neki kemični tvornici blizu Berlina je začel iz šee nepojasnjenih razlogov uhajati strupen plin; 65 delavcev se je od plina zastrupilo, od teh je že 18 umrlo, mnogo se jih pa še bori s smrtjo.

Velika egiptovska piramida v El Gizeh je bila postavljena, oziroma dovršena leta 3700 pred Kristusovim rojstvom.

Kupujte pri trdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

DROBTINE

Veliki knez pometi ulice, Veliki knez Sergej Vladimirovič je bil še nedavno in morda je še v romunski Bukarešti pomožni cestni pometalec. Javnosti bi bila najbrž ostala njegova težka usoda prikrita, da se ni pojavil radovedni novinar, ki je na kolodvoru videl, kako si neki tujec zaman prizadeva pojasniti redarju nekaj v francoščini. Kar je prišel cestni pometalec in dal tujcu potrebne podatke v brezhitni francoščini, potem je pa hitro odšel. Novinar jo je ubral za njim in pri kozarcu vina je zvedel, kdo je izobraženi pometalec. Mladost je preživel v razkošju, njegov oče je bil zadnji carski guverner na Kavkazu. Kot mlad veliki knez je stopil v izbrani polk, kot častnik se je udeležil svetovne vojne, po revoluciji se je pa pridružil Wranglovi armadi. Po njenem porazu je pobegnil v Constanto, kjer je odprl gostilno, pa je prišel kmalu na beraško palico. Nekaj časa se je preživljal s prodajanjem vžgalic, letos je bilo pa v Bukarešti mnogo snega, ki ga je kidal, da je vsaj nekaj zaslužil. Posrečilo se mu je končno dobiti mesto pomožnega cestnega pometalca in zdaj upa, da si bo s pridnostjo in vztrajnostjo pomagal tako daleč, da dobi službo stalnega cestnega pometalca.

Hripa — kitajskega izvora. Angleški zdravnik dr. Hwipa Wise je priobčil v nekem zdravniškem vestniku zanimivo razpravo, v kateri trdi, da je prišla tako zvana »španska hripa« iz Kitajske. Baci, ki prinaša to nalezljivo bolezen, živi izključno v blatu Rumene reke. V Evropo ga prenašajo ladje. Leta hripa 1889 in 1918 so bila samo živne velike poplave Rumene reke, ko je ostalo na njenem nabrežju mnogo blata. Ko se je blato posušilo, se je začelo razkrajati v prah, ki ga je odnašal veter na vse strani, tudi na ladje, ki vozijo v evropska pristanišča. Po sodbi dr. Wiseja je mogoče hripo izkoreniniti le na ta način, da se Rumena reka uredi. Ker se poplave ponavljajo vsaki 23 ali 29 let, je pričakovati naslednjo hudo hripo v Evropi l. 1946, odnosno 1947.

Učenjak in gosli. V ameriškem New Yorku je priredil profesor Einstein v korist svojih tovaršev v Berlinu vjolični koncert. Koncert je bil prirečen samo za povablence. Udeležilo se ga je 164 new-yorskih »plemenitašev«, ki so vsak plačali za sedež po 25 dolarjev. Tako je matematik Einstein s svojimi gosli dobil za svoje berlinske tovariše 6600 dolarjev.

Gotovo ne veste. Da je odkrila ruska znanstvena ekspedicija, ki je raziskovala pogorja v Armeniji, ledenik v žrelu ugaslega ognjenika. Kljub temu, da se zdi ta vest neresnična, je to vendarle resnica in 5000 m visoki ognjstojni ognjenik Alages v Armeniji ima v svojem žre-

Golša, nabrekli vrat

je obolenje ščitnice žleze, ki se mora pravčasno zdraviti, ker se sicer delovne tege vašega organa v svoji funkciji kot »ščitni« proti strupom vse prave preprečuje, zaradi česar lahko nastopi neopravljeno, a čisto tudi nevarno bolav.

Zdravniška znanost je dosegla, da so soli, ki vsebujejo jod, pri raznih oblikah golše izredno učinkovite. Številni bolniki so ugotovili s uporabo našega zelo preprosta:

domaćega zdravljenja s pijlem

nogel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki je bolan na golšo, ima nabrekli vrat, otečeno želo, naj zahteva našo knjižico, ki jo vsakomur

popolnoma brezplačno

poslijemo. Zadoštuje dep. znica. Pošto zbiralno mesto:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24, Abl. P. 111.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolujejo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zastuženju, dolgotrajni hripavosti in hrupu, na doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas

popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

izpod peresa gosp. dr. med. Guimannu, dvakrat let-zdravilca v zavodu za hruškuro, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svojih bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga odpustiti to knjigo na zahtevo popolnoma zastopni in poštnine prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 175) in jo odpustiti na

PUHLMANN & CO., BERLIN 305 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, »sanitätsrat« odeljenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1933

lu mogočena ledenik. To bo krop, če začne ognjenik zopet bruhati. — Najbrž tudi ne veste, da je v jabolčnem olupku šestkrat toliko C vitaminov, kakor v vsej notranjosti jabolka. Podobno velja za žito, kjer imajo otrobi največ redilnih snovi, dočim ima oluščeno zrno, iz katerega namenjemo moko, v glavnem le še škrob. Ljudje sino pač taki, da dajemo svojemu želodcu najmanj redilno, dočim prepuščamo olupke in otrobe živalim.

Otroški zakoni. Odbor devetih Indcev in ene angleške zdravnice je proučil, v kaki starosti stopajo indski otroci v zakon. Uspehi tega pregledovanja kažejo, da je v Indiji 30 milijonov žena, ki so stopile v zakon pred 14 leti, 2.350.000 pa jih je, ki so se poročile pred devetimi leti. Kajpada, da slede takim zakonom težke posledice v duševnem in telesnem pogledu. Proti tem strašnim običajem se je izjavil tudi Gandhi in seveda tudi angleška oblast. Leta 1929 je bil sklenjen zakon proti otroškim zakonem.

Za preprečenje trčenj na morju. Neki angleški inženjer je dal patentirati iznajdbo, ki naj v bodoče prepreči trčenje ladij na morju. Izum je čisto preprosto. Ladje se bodo prepleskale s posebno barvno zmesjo, ki se bo poneli svetila sama od sebe in bo na ta način opozarjala na nevarnost. V barvni zmesi je velik odstotek fosforja.

Čudo narave. Narava ima svoja čuda, ki jih človeški um težko pojmuje. Nedavno smo brali v listu o dotedaj znani najbolj čudoviti cvetlici, o orhideji. Pa ni orhideja edino čudo narave, ki ga učenjaki in ljubitelji cvetlic tako občudujejo. V južni Ameriki raste neke vrste kaktusa ali kaktus, ki ima ogromen cvet. Cvet te cvetlice je do 8 čevljev visok in do 3 čevlje širok ter ima podobo lika s stožcem v sredini.

Iz življenja gramofona. Gramofon pomeni danes samo ob sebi umevno stvar — a bili so časi, ko so strokovnjaki tudi in izum proglasili za »nemogoče«. Znano je, kaj se je zgodilo Edisonovemu zastopniku, ko je leta 1878 predaval novo ustvaritev velikega izumitelja v francoski akademiji znanosti. Eden izmed »strokovnjakov« je skočil pokonci in ozmerjal Edisonovega zastopnika, češ, kako si predrzne izvajati trebuljaške trike pred akademijo! Fonograf so izročili nato tistemu učenjaku za dalj časa, da ga razišče — a tudi potem se ni dal prepričati, »kajti nemogoče je, da bi nemarna kovina posnemala plemeniti zvok človeškega glasu.« — Se huje se je godilo novemu izumu v Rusiji. Tam so prvemu predvajalcu fonografa aparat uničili, možu so naložili visoko globo in ga za tri mesece zašili.

Vas stoletnih starčkov. V piemontskih gorah v Italiji, ki imajo sicer precej ostro in viharno podnebje, leži vas Cellio. Pred nekaj tedni je v tej vasi praznovala pet starčkov stoletnico svojega življenja. Pa niso samo ti starčki tako srečni, da so učkali tako redko starost. Poleg njih živi v tej vasi še 33 starčkov, ki so siar nad 90 let. Kljub starosti so vsi ti starčki telesno in duševno zdravi in krepki. Vaščani so vsi precej ubožni in ne jedo mnogo.

Strahotno breme. V neki hiši na Vogelweiderstrasse v Salzburgu sta živeła osamljeno zakonca Osterwarschnigg, ki nista obcevala niti s sosedi. Mož, bivši uslužbenec drž. železnice, je bil upokojenec. Njegova žena je bila že več mesecev hroma in pridnjena na bolniško posteljo. Te dni je pa možu naenkrat postalo slabo in v hipu, ko se je sklanjal nad ženinovo posteljo, ga je zadela kap, tako da je padel z vso težo svojega telesa na hromo ženo. Možovo truplo je ležalo vse dan kot strahotno breme na nesrečni ženi, ki se ni mogla ganiti, niti poklicati na pomoč tako glasno, da bi jo slišali sosede. Šele pozno zvečer, ko je zavladala v hiši grobna tišina, so sosede zaslišali njeno stokanje. Poklicali so rešitno postajo, ki je prepeljala truplo v mrtvašnico, vso izmučeno in od groze drhtečo ženo pa v bolnišnico.

Zakaj je n-bo modro. Modrina neba, ki jo ljubitelji narave tako občudujejo, izvira preprosto iz

sončne svetlobe. Sončni žarek namreč ni brezbarven ali bel, temveč sestoji iz cele vrste barv: rdeče, oranžne, rumene, zelene, modre, vijolice — to v glavnem. Na poti skozi ozračje pa se posamezne barve bolj ali manj odklonijo in največji odklon kaže kratkovalovna modra svetloba, ki iz direktnega sončnega žarka izgine. Opoldne, ko stoji sonce približno navpično nad zemljo, se modre svetlobne sestavine odklonijo skoraj vodoravno skozi ozračje, ki postane tako sinje nebo. Ta odklon povzročajo v glavnem plinski drobci v zraku, a zrak vsebuje celo množino trših delcev, prahu, saj, soli ob morju itd. Ti delci odklonijo poleg modrih tudi rumene in rdeče žarke, zato pa ni sončna svetloba zlasti v bližini velemest nikoli čisto modra, temveč svetlo-modra ali belkasta. Po teh barvnih odtokih sklepamo lahko na čistost ozračja.

Skrivnostna moč rastline. Britska vlada je dala angleškimi raziskovalcem večjo vsoto denarja in celo zemljišče na razpolago, da bi na otoku Cejlonu provalili skrivne sile hidrokotila. Pred časom je neki Kitajec trdil, da je dočkal 250 let samo po zaslugi te rastline in tudi domačini menijo, da izvirata slonova moč in njegovo dolgo življenje od te rastline. Neki francoski kemik, ki je preiskal njene liste, je izjavil, da je našel v njih snov, ki učinkuje izredno pozitivno na možgane. Britski raziskovalci bodo sedaj odločili, koliko je resnice na vseh teh govorih.

DOBRO ČTIVO

k Nova pasijonska drama. Gledališke odre opozarjamo, da je izšla v založbi Jugoslov. knjigarne izvirna pasijon. drama »V CASU OIYT« (ANJA), ki jo je napisal Edvard Gregorin, član »Ime Narod. gledališča v Ljubljani. Drama prikazuje v 8 živih in dramatičnih slikah — izraelski, rimski in Jezusov svet, njegovo delovanje, trpljenje, smrt in poveljanje. — Vlog je 23: sami zanimivi in življenjsko resnični značaji. Pisatelj je ustvaril nešablonsko, jezikovno in odersko izredno lepo, miselno in čustveno globoko zajeto delo, ki bo neštetim odrom in bralcem dobrodošlo. Opozarjamo na to zelo pomembno delo, ki je tudi v odersko-tehniškem oziru na visku. Knjiga ima krasno zunanjo opremo in stane izdatno 26 Din.

k Prosvetnim društvom priporočamo vpriporiti znane ljudske igre: »Carski sel«. Posilja: Ivan Redenšek, Domžale.

NAZNANILA

n Sestro. V nedeljo, 20. januarja bo ob pol štiri v društvenem domu zanimiv delavski prosvetni večer: predavanje o krščanskem socializmu in marksizmu, deklamacije, tamburaški zbor, narodno petje, zborna deklamacija in veseloigra v enem dejanju. Vstopnina prav malenkostna. Pridite!

n Preska. Pevska zveza v Ljubljani, odsek Cerkevni pevski zbor v Smartnem pod Šmarno goro, priredi v nedeljo, 27. januarja pevski koncert v dvorani Katoliškega prosvetnega društva v Preski pri Medvodah. Začetek ob pol štiri. Prijatelji petja vljudno vabljeni!

n Mavčič. V nedeljo 20. jan. bo v Mavčičah ob 3 popoldne v cerkveni dvorani občni zbor Rdečega križa. Pridite na zbor vsi, ki se zanimajo za človekoljubna načela tega društva.

Stanežič-Dvor. Prostovoljna gasilska četa v Ljudskem domu v St. Vidu nad Ljubljano igra »Izpod Golice«. — Vsi, ki ste l. 1928 z zanimanjem brali »Domoljubov« listek »V Golških plazovih«, pridite pogledat! Igra je polna lepih in burnih prizorov iz življenja našega ljudstva, ki živi ob meji.

Dopisnikom. Zadnjič je prišlo veliko dopisov na uredništvo šele v sredo, ko se list že tiska. Posiljaite dopise dovolj zgodaj, tako, da jih ima uredništvo v ponedeljek že v rokah.

FIŽOL vseh vrst kupujemo ali zamenjamo za žito in moko
FRAN POGACNIK družba z o. z. v Ljubljani
 Javna skladišča (Balkan), Tyrseva (Dunajska) c. 33

Ni vredno. Irea je neko popoldne obiskal prijatelj. Našel ga je na tleh kleččega, skoro špranjo v kuhinjskem podu pa je tlačil bankovec za deset šilingov. »Kaj pa počneš?« se je prijatelj začudil. »Si mar znorel, ali pa postal škopuh?«

»Ne noo, ne drugo,« se je nasmešnil Irea, »kokozi tole špranjo mi je padel en šiling, samo zaradi enega šilinga pa ni vredno, da bi odtrgal dečko s tal.«

„ZAŠČITA“

reg. z. z. o. z. v Ljubljani, Masarykova cesta 14/II, posreduje za svoje članke m. d.

upniki in dolžniki vseh stanov, daje posveta, navodila in nasvete ter urejuje najcenejše zadeve gospodarsko finančnega značaja, kmetike zaščite, davkov i. t. d.

V Chile dozori tako debele rdeče jagode, kakor čajna čaša; ondi se ne prodaja jagod na mero, ampak po številu.

Na otoku Haiti je toliko limon, da iste domačini rabijo namesto mila pri umivanju kuhinjske posode.

Brinje in rozine za žganjkuho

oddaja po najnižji ceni trdka

IVAN JELAČIN, Ljubljana Emonska c. 2.

V Združenih državah se računa povprečno na vsako osebo na leto za uporabo štiri in pol bušlja pšenice, oziroma 200 funtov moke.

Dne 5. junija 1849 je bila v državi Ohio v Ameriki tako velika slana, da je uničila vsa žitna polja.

Mali oglasnik

Veska drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo naslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Ovs molzni kravi

sta naprodaj pri Avg. Sušniku, Škofja Loka, Novo predmestje 6.

Ženini in neveste!

Na zalogi imam vedno spalnice iz mehčesa in trdega lesa, kuhinjske kredence t. l. po najnižjih cenah ter vsi dni izdelavi. Sprejemam vsakovrstna v mojo stroko spadajoča naročila. — Zahtevajte ponudbo Alojzij Golob, splošno mizarstvo, trapezno nad Škofjo Loko

Parne pekarske peči

in stroje postavlja »Tehnac« — Ljubljana, Mesni trg 25. — Sprejemam zastopnike iz vsega krajev.

Klapca za kmetiča dela sprejema in takoj. Naslov upravi Domoljuba pod št. 515.

Za žganjkuho

smokve in rozine ter južno sadje in zelenjavo nudijo najceneje M. Kompare Ljubljana, Pogacarjev trg 1.

Površnine, usnjate, sukniče, obleke itd. kupite najcenejše pri Presverju Sv. Petra cesta 14

Dehlo, pridno in pošteno, no. od 25-30 let za k malo živini, iščem. Pisma nasloviti na Johana Potočnik Bled II

Posestvo obstoječe iz renovirane hiše z vodovodom, hleva, korolca, njive, vrtom. Pri nji vrt. Cena Din 48.000.— Rabne Pavla, vol pri Ljubli

Rupim srednje veliko posestvo z žago ali posamezno. Ponudbe na Marija Jordan, Raškiga 14 Sušak.

ORIG. 60 DIN. ORIG. 138 DIN. ORIG. 60 DIN.

Bruplaten POUK IGRANJU

Zahtevajte brezplačen katalog.

MEINEL-HEROLD 5702 ZAL. MARIBOR št. 17

TOVARNE GLASBI

Pred nekaj leti je prišel neki Anglež v mesto Dublin na Irskem in kot v spomin na to je hotel svojim otrokom prineseti neke posebne dublinske štrukeljčke. Stopil je v prodajalno ter jih zahteval tucat. »Žal, ne moremo ustreči, ker so nam pošli,« se je opravičeval prodajalec.

»Kako to, pošli?« se je začudil Anglež. »Saj sem jih videl zunaj v izložbenem oknu!«

»Hm, ja, te pa imamo samo zato, da ljudje vedo, da imamo štrukeljčke.«

Izjava.

Za kmete je hudo, a za obrtnike tudi. Nisem pa nisem mogel spraviti toliko denarja, da bi mi bil varavni zavarovalnino. To la nesreča kljub krizi ne počiva in mi je nenadoma pogorel mlin. Naša domača Vzajemna zavarovalnica pa je bila tako kulantna, da je naredila izjemo in mi plačala odškodnino čeprav nisem bil do nje upravičen.

Sapota, dne 4. januarja 1935.

Itane Alojzij. Sapota pri Sv. Juriju.

Prve moderce so začele nositi Francozinje tekom revolucijske vojne.

Soproga pokojnega amer. predsednika McKinleya je bila celih 20 let hroma; umrla je v letu 1907, stara 63 let.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadruga z neom. zavezo

Miklošičeva cesta 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri

NOVE VLOGE, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%